

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

13

OCAK - ŞUBAT 2024

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

AŞUR ÖZDEMİR
AYŞEGÜL GÜL
BEYZA ŞEN
EMAME AKMAN HARMANCI
EZGİ DALAN
FATMA VİLDAN
GÖKHAN YILMAZ
KEVSER ÖZDAMAR
MEHMET EMİN ÜNAL
MERT YAMAÇ
REGAİB ALBAYRAK
SÜLEYMAN ÇINAR
QALDARBEEK NAYMANBAY
W. SOMERSET MAUGHAM
YAKUPHAN GÜLEÇ
ZEMZEM GÜL

1 3

O C A K - Ş U B A T 2 0 2 4

İmtiyaz Sahibi

Okur

Genel Yayın Yönetmeni

Yakuphan Güleç

Yayın Kurulu Sorumlusu

Mehmet Emin Ünal

Yayın Kurulu

Ezgi Dalan

Kevser Özdamar

Ahmet Ergin

Görsel Yönetmen

Ayşegül Gül

Tasarım ve Mizanpaj

Ahmet Yetik

Sosyal Medya Sorumlusu

Süleyman Çınar

Sosyal Medya

@oykumenedebiyat

İletişim

oykumenedebiyat@gmail.com

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
İki ayda bir yayımlanır.

“Bir şey yap güzel olsun. Huzura vesile olsun, rikkate yol açsın, şevk versin, hakikate işaret etsin.

Bir şey yap, doğru olsun. İnsanları yalanın ve yanlışın bataklığına düşmekten korusun. Rüzgara ve akıntıya kapılmasın; kırılsın lakin eğilip bükülmesin.

Bir şey yap iyi olsun. Hizmetten, hürmetten, merhametten müteşekkil olsun. Kalpleri yumuşatsın; garibin, yolcunun, zayıfın derdine derman olsun.

Bir şey yap, adil olsun, haktan hukuktan ayrılmasın. Zalime haddini bildirsin, mazlumun payını versin.

Bir şey yap barış olsun. İnsanlar kin ve nefretten uzaklaşsın. Bombalar patlamasın, çocuklar ölmesin.”

Usta hikâyeci Mustafa Kutlu, Hüzün ve Tesadüf’ünde bizi bu cümlelerle buluşturur. Kutlu’nun okurun kalbine dokunan bu sözleri beni hâlâ etkilemektedir. Belki de çağlar boyu insanları etkilemeye devam edecektir. Zira güzelin incindiği, huzurun aramızdan ayrıldığı, şevkimizin azaldığı, hakikatin üzerinin örtüldüğü bir iklimden geçiyoruz insanlık olarak. Erdemi, merhameti, vicdanı, basiret ve feraseti tozlu raflara kaldıran kişilerin seyrediyoruz hal-i pürmelalini. Yeryüzünün ufacık bir parçasında insanlık köşeye sıkıştırılarak ne kadar insani değer varsa tecavüze uğruyor. İnsani değerleri yeniden yeşertmek adına ortaya konan çaba akim bırakılıyor.

Öykümen ortaya koyduğu gayret ve özveriyle, yayımladığı eserlerle insani ve ahlâki değerleri yeniden canlandırmaya çalışıyor. Yayın süreci boyunca temele insanı alarak insani değerlerin inşa edilmesi için özveriyle çalışıyor. Güzelliğe, huzura rikkate vesile olacak bir şeyler yapmaya gayret ediyor. Daha adil bir dünyanın mümkün olduğu inancıyla çalışıyor.

Bu sayımızda; Zemzem Gül, Ename Akman Harmancı, Ezgi Dalan, Mehmet Emin Ünal, Fatma Vildan, Mert Yamaç öyküleriyle okuru buluşturacak.

Qaldarbak Naymanbay’ın öyküsünü Aşur Özdemir, M. Somerset Maugham’ın öyküsünü Beyza Şen sizler için çevirdiler.

Kevser Özdamar, Erman Şahin’in “Karanfil’in İzi Kaldı”, Süleyman Çınar ise Abdullah Harmancı’nın “Aynalı Baba ve Raci” kitabı üzerine bir tahlil yazısı kaleme aldı.

Genel Yayın Yönetmenimiz Yakuphan Güleç, yazar Gökhan Yılmaz’la konuştu. “Öykü Yazmak Hikâye Olmak” köşemizin bu sayıdaki konuyu Regaib Albayrak...

İstifade etmeniz umuduyla...

Bir şeyler yapalım sevgili okur, güzel olsun.

Bir şeyler yapalım, huzura vesile olsun.

Bir şeyler yapalım, kalpleri yumuşatsın.

Mehmet Emin Ünal
Yayın Kurulu Sorumlusu

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

ZEMZEM GÜL	5
YERLİ YERİNDE	öykü
EMAME AKMAN HARMANCI	12
İKİ ÇORBA	öykü
QALDARBEK NAYMANBAY	15
ÇEV.: AŞUR ÖZDEMİR	
MEŞİN ELDİVEN	ceviri öykü
KEVSER ÖZDAMAR	21
KARANFİLİN İZİNİ TAŞIYAN ÖYKÜLERE DAİR	tehlil
EZGİ DALAN	24
BABAMIN EVİ	öykü
MEHMET EMİN ÜNAL	28
PORTRE	öykü
YAKUPHAN GÜLEÇ	31
GÖKHAN YILMAZ İLE SÖYLEŞİ	söyleşi
FATMA VİLDAN	38
MÜLAKAT	öykü
W. SOMERSET MAUGHAM	43
ÇEV.: BEYZA ŞEN	
PARTİDEN ÖNCE	ceviri-tefrika öykü
MERT YAMAÇ	51
GÜNDÜZ DÜŞLERİ	öykü
REGAİB ALBAYRAK	62
BİR RÜYANIN HİKÂYESİ	öykü yazmak hikâye olmak
SÜLEYMAN ÇINAR	66
SORUSU OLAN CEVAP BULUR	tehlil
OKURLARA DÖKÜLEN YÜKLER	68
ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE	75
ÖYKÜMEN SÖZLÜK	78

YERLİ YERİNDE

ZEMZEM GÜL

EDİTÖR: EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Evimizin bütün odalarından ama en çok da mutfağından ışık çalan holün, altı kapıya birden açılan genişliğinde o kapı duruyor: bizim süslü kapımız. Üst gövdesi mandalin camından yıldız işleme kabartmalı, holün ahşaptan gözdesi. Hemen girişinin sağında kapıdan çok önceleri de oradaymış gibi duran geniş meşe kitaplık... Tam ortada öylesine bir rafa eski bir baskısını üç sene önce Adilhan'da bulduğum kırmızı kapaklı bir kitap yerleşmiş.

Safiye ve Erol kitabı almak için ellerini aynı anda uzatıp sözleşmiş gibi aynı anda geri çekiyorlar. Biri mahcup, öbürü muzip; sonra her ikisi birden hem mahcup hem muzip birbirlerine karışıyorlar. Erol'un ince keten gömleği, Safiye'nin krep elbisesine yüzyıllık sırlar saklayan bir ihtiyarın tekmil gizlerinden kurtulması gibi değişiyor. Erol'un gömleği Safiye'ye Yusuf peygamberin babasının gözlerini açan gömlek oluyor. Eğer yaklaşırsam bana kardeşlerinin yırttığı kanlı gömlek olacak, biliyorum. Bu sebeple ona hiç yaklaşıyorum. Onu, daha doğrusu onları şimdi olduğu gibi hep böyle uzaktan seyrediyorum. Sehpa da çaylar, koltukta ben onları bekliyoruz. Çaylar onları beklerken soğuyor, ben daha da unutulmuş olmama verebilecek bir yanıt bile bulamıyorum. Az evvel burada olan

soluklarının hava bile görmeden kalplerine nasıl vardığını düşünüyorum. Belki ben de biraz soğuyabilsem iyi gelir diyorum.

“Biliyor musun bu kitap beni hüznlendiriyor.”

Safiye koyu kırmızı ojeli ince parmaklarıyla tuttuğu kitabı bana gösterirken böyle söylüyor. Salona hiç yakışmayan gri berjere oturmuş, hemen hemen dün giydiğine benzer ama bu sefer sade beyaz renk bir elbise giymiş. Bacağını bir diğerinin üzerine atarken elbisesine alternatif bir yırtmaç gibi duran düğmelerinden bacakları görünüyor. Safiye, gri berjere tezat bir güzellikle bu salona çok yakışıyor. Orada oturuyor ve hiçbir şey yapmadan olduğu yeri kendine benzetiyor. Etrafında olup biten her nesne bir diğerine göstermediği örtük bir çabayla ona yaraşmaya çalışıyor. O ise bilmeden hatta belki istemeden gittiği her yerin yerlisi oluyor. Bana kendisini kıskanacağım ufacık bir açıklık olsun bırakmıyor. Sınavımın bu olmasını bir türlü hazmedemediğimden kendi mahvımın mimarı oluyorum.

“Senin bu kitabı çok sevdiğini biliyorum ancak anlayamıyorum. İnsan kendisini hüznlendiren bir şeyi sever mi?”

“Beni hüznlendirdiğini nereden çıkardın? Üstelik evet, insan

kendisini hüznölendiren şeyleri, hatta kişileri sevebilir.”

“Mesela?”

“Mesela sen, mesela Erol.” Böyle söylemeliydim: “Sizi çok seviyorum ama sizinleyken kalbimi oyuyorsunuz. Kalbimi, ellerinizde kaşıklar, taze fırınlanmış sütlacı muzır bir iştahla oyan tatlı delisi çocuklar gibi oyuyorsunuz.” diyemedim, onun yerine:

“Ne bileyim lafın gelişi söyleyiverdim işte. Hem sen, geçen bahar elini tırmalayan sarmanı hâlâ her gördüğün yerde öpmüyor musun?” dedim.

“O beni hüznölendirmedi ama...”

“Evet, yalnızca eline birkaç dikiş atılmış, iki gece gizli gizli ağlamıştın. Buna rağmen hiç hüznölenmemiştin.”

Sözümü bitirirken yeni tasarladığım bir kahkaha patlatıyorum. Safiye tebessüm ediyor. Gözleriyle işitirmişçesine bana bakarken bu kahkahamda öncekilere benzer bir tını arıyor. Bulamayacaksın, diyorum içimden; ben her seferinde seni kendimden az öteye koyuyorum her tasarımda senden biraz daha uzaklaşıyorum. Beni bulamayacaksın.

Ellerine sürdüğü ojenin bir benzer tonunu sürdüğü ayaklarıyla, otururken çıkardığı süet taba sabonun tekini alıp ayağa kalkıyor. Özenle tuttuğu kitabı yine aynı özenle

rafına yerleştiriyor. Salondan çıkmadan önce bana güzelce gülümsüyor. Ona hiç benzemeyen bir çabayla ayağa kalktığımda gözlerim biraz önce yerleştirdiği kırmızı kapaklı kitaba kayıyor. Sanki bu kurmaca düzeni yıkmak uğruna o kitaba dokunsam Safiye’nin hatrına gerisin geri koyduğu halinde duracak. Ondan kalanı bile bozguna uğratmaya güç yetiremiyorken hangi had ile kıskanacağım. Hem ondan kalanı ne sebepten ötürü bozguna uğratacağım?

“Nasılsın?”

Bir an duraksadım. Sanki bu soruyu bana Erol sorunca öylesine sormuyordu. Gerçekten nasıl olduğumu merak ediyor, iyi değilsem sebebini bilmek istiyordu. Sebebini ne yapacaktı, sebebiyle ne yapacaktı? “Bunu söylemek haddim değil biliyorum ama ne yaşıyorsan atlatacağına eminim.”

“Emin misin?”

Baş ve işaret parmağını nereye koyacağına bir türlü karar veremiyormuş gibi dudağına götürüyor. Orada hafifçe büktüğü dudağının kenarıyla bana kendisinden bir şeyler hediye ediyor. Sonra yalnızca: “Her ne yaşadıysan, seni üzmesine mücade etme.” diyor. Bu sefer ben gülüyorum. Ondan kaçmak için gittiğim adamlardan tekrar tekrar ona dönerken beni kim

üzebilir?

“Hoşçakal.”

“Hemen gidiyor musun, bir kahve içseydik?”

“Çok isterdim ama bugün biraz yoğunum. Küçük bir aralık bulunca Safiye'yi göreyim dedim. Kahve için teşekkür ederim, muhakkak içelim bir gün.”

Bana dair her şeyin devamlı unutulduğu yalnızca ikisiyle örülü bu dünyada bir kahvenin pek şansı olmadığını iyi biliyorum.

Akşamüstü Safiye ve Erol eve kolkola geliyorlar. Ellerindeki torbalardan pazarın bütün tezgahlarını tek tek ziyaret ettikleri anlaşılıyor. Birlikte bize yemek yapacaklarmış. Erol işim var dememiş miydi? Ya benden kaçıyor ya ablamdan kaçamıyor. Ondan bir dakika bile ayrı durmak istemiyor. Ben de artık onların yanında durmak istemiyorum. Odama geçmek için müsaade etmelerini rica ediyorum. Fazlaca üzüldüklerinden bu yemeğin son ayrılığımıza ithafen düzenlenmiş bir teselli yemeği olduğunu anlıyorum. Müthiş bir iştahla: “Bak şimdi harika bir levrek buğulama yapacağım, bunu kaçıramazsın.” diyor Erol. “Kaçırmayayım madem...” diyerek gönülsüzce kabul ediyorum.

Yemekten sonra el alışkanlığıyla tabağımı kaldırıyorum. Bundan başka tabak kaldırmama da müsaade

etmiyorlar: “Bugün her şeyi biz yapacağız, sen lütfen otur ve rahatına bak.” diyor Safiye. “Ben sizin ilk çocuğunuz değilim.” diye çıkışıyorum. Hep birlikte gülüyoruz. Birilerinin üzerime titremesi beni böyle düşünmesi hoşuma gidiyor. Yalnızca o birilerinin Safiye ve Erol olmasını istemiyorum. Hatta hangisini daha fazla sevdiğimi kestiremediğim bu iki insanın yakınlarında bile olmak istemiyorum.

Ben -onların ilk göz ağrısı- yine unutuluyorum. Birlikte yiyip içip güldüğümüz tabakları, çatalları sanki sadece ikisi yemiş gibi sudan geçiriyorlar. Dün akşam bulaşık makinasına attığım bardağı oradan çıkarırken o bardağı hiç elime almamışım gibi birbirlerine veriyorlar. Safiye porselenleri yerleştirirken Erol çay koyarken yaptıkları her şeye birbirlerini katıp çok sevmeye devam ediyorlar. Çok sevmeyi abartıp kocaman bir şey yapıyorlar. Bana, o kocaman şeyi, her an suratıma fırlatacakmış gibi bakıyor ve fırlatıyorlar.

“Bugün nikah için gün aldık. Artık bu evde hep birlikte yaşayacağız.” diyor Safiye.

Şiddetli bir tepkiyle ayağa kalkıyorum:

“Benim ne istediğimi sormayı düşündün mü hiç?”

“Senin için devamlı endişelenirken en

azından yanımda, yanımda olmanı istiyorum.”

“Benim için endişelenmeni kim söyledi Allah aşkına? Annemmiş gibi davranma artık!”

“Annemiz gibi davransam ölmüş olurdum.”

Susuyoruz. Saçmak üzere olduğum zehir; karnımda yumak oluyor, kalbimi yoklayıp boğazımı tıkıyor. Kendimi kenetleyip sıkı sıkı tutuyorum. En çok ben susuyorum. Konuşursam yaralayacaklarıma susuyorum. Safiye hıçkırıklara boğulmuş boynuma atlıyor, ağlarken saçlarımı ıslatıyor. Dizlerimizin bağı çözülüyor, koyu döşemeyi beceriksizce kaplayan ince kilimin üzerine düşüyoruz. Saçlarım kurduğunda Safiye’nin o güzel başı antik heykellerin yitik uzuvları gibi dizlerim tarafından bulunuyor. Dizlerim bu meseleden tarlasını alışkanlıkla çapalarken ansızın orada antik bir kent bulan çiftçi gibi uzaklaşmak istiyor, ben uzaklaşmak istiyorum. Ne yapacağını bilmez bir halde tezgaha yaslanan Erol’a bakıyorum. Ağlarken bir tek çocukların kaşları kızarır sanıyordum. Nasıl olmuş da ona, bu halini görmeden aşık olmuşum.

Onu ilk defa üç sene önce üniversiteyi kazanıp geldiğim Ankara’da gördüm. Benden sanki çok önceleri aldığı bir şeyi iade etmesi

gerekiyordu; yemekhaneden kütüphaneye, oradan spor salonuna, gittiği her yerde peşinde olma nedenim buydu. Öğrenci işleri olmazsa kulüp odaları... Bana o şeyi muhakkak geri verecekti. Hayatımın kalanını onunla dolduracaktım. Erol benden aldığını hiç hatırlamamak üzere unutmuştu, ilgime bunca kayıtsız kalmasına verebilecek daha iyi bir yanıtım yoktu. Ya da düşünmek istemediğim bir ihtimalle aradığı başka bir şeydi: bana fazlaca tanıdık ama bende bulunmayan bir şey... Onu sonsuza dek kaybetmekten öylesine çok korktum ki, korkumla talihsizce yüzleştim. Safiye ile tanıştırdırken uzağında olması, yanımda ama benimle olmaması fikrinden o zamanlar daha zor geldi. Hem bende bulunmayan, kimselerde benim gibi bulunmazdı. Erol, Safiye’ye kırk yıl önce zora düşüp çözülemeyen müşkülünü o çözmüş de bunu kırk yıldır unutamamış gibi minnetle baktığında yanıldığımı anladım. Safiye, o minneti alıp ağır bir yük yaparak omuzlarıma kondururken onun gözlerini değil kendisine değen bakışlarını sevdiğini; Erol omuzlarımdan o yükü aldığı güne değin anlamadım.

O gün annemin bir müddet önce soluksuz kaldığı anlaşılan başını, mutfağın koyu döşemesinden dizime her zaman yaptığım bir şeyi yapar

gibi koymuştum. Saçları hepimizden bir yumak olmuştu. Annemin saçında ben, Erol ve Safiye vardık. Annem bizi, birbirimize düğümlemişti. Erol, omuzlarımı sarsıp tarağı elimden alana kadar o düğümü çözmek için saatlerce taradım. Tararken bizi birbirimize umulmadık biçimlerde doladım. Omuzlarımdan aldığı yükü ona yeniden giderek daha çok bağlandım. Anneme; yokluğunun geride kalanlara, birbirlerinin varlığı olmak durumunda bıraktığını bilemediği, kalbinin durmasına engel olamadığı için çok kızdım. Herkesten başlayarak en çok kendime kızdım, çünkü gitmeye bir türlü cesaret edemeyip gitsem bile ardımda bırakamayacaklarımla bu evde kaldım. Annemin kalbi o gün ansızın durmasaydı ben bu evde duracak mıydım? Onları yıllarca hep böyle uzaktan seyretmek onlardan ayrı kalmaktan daha mı kolaydı bilemedim.

“Bana bir kahve sözün vardı unuttun mu?”

“Sen nasıl hatırladın ama çok vaktimiz yok uçağım birazdan kalkacak.”

“Olsun, hem seni kim bilir bir daha ne zaman göreceğim?”

Böyle anların büyüüne hiç yakışmayan alelade bir kahvecide oturuyoruz. Unutmadıysa bunca yıl

bir kenarda yalnızca bu kahveyi değil, bu kahveyle söyleyeceği birkaç söz saklamıştır diye düşünüyorum.

“Sana bahsettiğim kırmızı kapaklı kitabı o gün bulup almış bu da yetmezmiş gibi aynı gece, yarın gireceğin bitirme sınavını umursamadan sabaha kadar okumuştun. Senin bana nasıl aşık olduğunu kızaran gözlerini gördüğümde anladım.”

En azından bunca yılın hatırına bu kadarcık bir şey söylerdi. Konuşmuyor, yine bir şekilde en güzelini ve en doğrusunu yapıyor, kahvesini onu hiç sevmemişim gibi içiyor. Benden aldığı o şeyi unutmuş. Zaten Erol, bizim Safiye'den önce de arkadaş olduğumuzu hiç hatırlamıyor. Ben kendimi onların hayatında buzdolabına yapıştırılan, belki bir gün lazım olur magneti yapmışım. Benimle bu kahveyi içmemesi unutmasından değil, aramızda birlikte bir şeyler içecek yakınlık bulamamasından kaynaklı. Onu bunca yıl Safiye'nin hatırına görmeye devam ediyorum.

Her şeye rağmen birine aşık olmamın ilk şartının; ona benzemek olduğunu hiç bilmeyecek olması canımı yakıyor. Kötülüklerin en büyüğünü kendime yaptığımı fark etmeden -onun henüz Safiye'yi gördüğünde benden gitmiş

bulunduğunu zannederken- aslında buralara hiç uğramadığını daha yeni anlıyorum. Benim de artık kimselerin gelmediği bu yerden gitmem gerekiyor. Belki bu gidişimle ondan ayrılamıyorum ama bir daha görmezsem ayrılacağımı biliyorum. Ondan, çocukları teyzelerinin yerine de öpmesini istiyorum.

İKİ ÇORBA

EMAME AKMAN HARMANCI

EDİTÖR: EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Akşam işten çıktıktan sonra eve yürüdüğüm saati ezberlemişti. Beşi kırk geçe civarında dolmuştan inmiş olurum. Ana caddeyi bitirip bizim sokağa saptığımda ise adımlarımız yan yana gelirdi. Daima uykulu gibi görünen baygın gözlerinde dostane bir gülümseme belirirdi. Eğer o gün dilediği hasılatı toplayamadıysa yüzü asık olurdu. Bir miktar çocuksu görünürdü, böyle zamanlarda gözüme. Beden dili güçlüydü; mimikleri keskin, duruşu havalı... Ancak aklından geçenleri tahmin edemezsiniz. Yüzünde asılı duran o kimsesizlik portresi kendi rızasıyla oraya yerleşmişti. Şikayetçi değildi durumundan. Sessizliği de konuşması da mutlaka bir anlam ifade eden nadir insanlardandı.

Sık sık uğradığı çorbacının önünden geçerken dükkân sahibine her seferinde selam vermeyi ihmal etmiyordu. Oracıkta, kısa bir anlığına da olsa et suyu ile beraber lokanta usulü pişirilmiş mercimek çorbasının kokusu burnumuza ulaşıyordu. İşten eve döndüğüm bu saatlerde karnımın guruldamasının yegâne sebebiydi. Mercimek çorbası bana göre dünyanın en samimi yemeklerinden biriydi. Ulaşılmaz ya da zor bir tarif değildi elbet. Fakirin de zenginin de sofrasının süsüydü; mesela ramazanda iftarın en önemli unsurlarından biri, kabızlığın da

çaresiydi. Benim için o çorbayı özel yapan şey ise karnım açken yolumun her akşam o kokuyla kesişmesiydi.

Bir gün yine beraber yürürken beni o, çorbacıya davet etti. Tereddüt ettiğimi belli eder bir tavırla etrafıma bakındıktan sonra daveti kabul ettim. Ancak biraz utanıyordum içeri girerken. Tanıdık birilerine tesadüf edecektim elbette, bu kaçınılmazdı. Bir adım ileri gidiyorduk. Bu kadarına gerek var mıydı bilmiyordum. İki çorba söyledi. Yüzümdeki endişeyi fark etmiş olacak, yüzüme munis bir şekilde baktı:

“İsmarlayanın ben olduğumu belli etmeyelim iyisi mi, beni Karun sanmalarını istemiyorum,” dedi.

Beyaz kâsede sunulan altın sarısı rengindeki çorbalarımız da gelmişti. Nedense gereğinden fazla heyecanlanmışım bu duruma. Sıradan bir şeye böylesine büyük bir anlam yüklediğime hayret ediyordum. Belki de onunla olan görüşmeleri arttırdığımdan beri böyle değişmişim. Oysa, o bana ders verme amaçlı konuşmazdı. Yalnızca yaşantısı bir öğretmen olarak yeterdi; politikadan, futboldan, ekonomiden, sanattan, kitaplardan, hatta ve hatta kadınlardan bile konuşabiliyorduk onunla. Her konu hakkında bir fikri vardı. Hayatın tam içindeydi, bu yüzden fikirlerinin ayakları yere basıyordu.

Dilimi yakan çorbayı soğumasını beklemeden içmeye çalışırken bu işten ne kadar kazandığını öğrenmeye çalıştım. Hep merak ettiğim bir konuydu. Ekmek sepetindeki taze dilimlerden birini aldı, ikiye bölüp çorbasına bandı. “Hatırı sayılır bir miktar” dedi.

Lokantanın camakanının önünden geçen bir ahababımın baş selamına o an mahcubiyetle karşılık verdim, sonra meraklı gözlerle yine ona baktım. Bahsettiği miktar nasıl bir şeydi?

“Sen bir bankacısın bense dilenci, neredeyse aynı işi yapıyoruz” dedi.

Boş bir ifadeyle bakıyordum yüzüne. Yaşantımı sorgulatacak bir şeyler söylemesinden çekiniyordum. Bana bilgelik taslamasına alışmıştım ancak her zaman cümlelerinin ardında duran gerçeği; hayatı yeni öğrenen bir çocuk kadar merak ediyordum. Aklına yeni bir şey gelmişçesine öne doğru biraz eğildi:

“İkimizin de işi paralarla. Ama neden senden daha mutluyum biliyor musun? Çünkü aramızda bir fark var. Ben paraları elime geçirdiğim an, onların sahibi oluyorum” dedi.

Çorbalar bittikten sonra ödemeyi yapma konusunda çok ısrarcı oldum. Hatta çevik davranıp lokantacıya kartımı uzattım ancak bu mekânda kart geçmediğini söyledi. Komik bir şey varmış gibi gülmeye başladım çünkü yanımda nakit para yoktu. Arkadaşım ise ceplerini birkaç saniye karıştırdıktan sonra bozukluk şeklindeki paraları çıkarıp yüzüne yayılan o bilindik tebessümüyle, içtiğimiz iki çorbanın parasını ödedi.

MƏŞİN ELDİVEN*

QALDARBƏK NAYMANBAY
ÇEV.: AŞUR ÖZDEMİR

EDİTÖR: KEVSER ÖZDAMAR

*Serik Asilbekov (Qur.), Qazaq Äñgimeleri, Mektep Baspası, Almatı, 1984. s. 282-288.

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Üç yaşına basınca ninesi Aydar'ı alıp köye götürdü...

Yedi yaşını doldurduğu yılın yazında babası alıp Almatı'ya getirdi. Güzün okula gitmesi gerek.

Fırın gibi sıcak kompartımanda gün boyu oturan Aydar'ın canı sıkıldı. Böyle otururken bir ara babasına:

“Sen kahraman mısın?” deyiverdi, Abdi şaşırıp kaldı. Bir anda nasıl “Kahramanım!” diyebilir ki...

“Köydekiler senin için bir vuruşta öküzü deviriverir diyorlar, doğru mu bu?”

“Ne bileyim...” dedi Abdi tereddüt ederek. “Söylüyorlar işte. Öküzü devirmek şöyle dursun bazen akranlarıma bile yeniliyorum.”

Aydar pencereden dışarı baktı. Uçsuz bucaksız geniş bozkır halı gibi rengârenk. Her yerde keçe çadırlar göze çarpıp kaybolmakta.

Uzaklarda kalan köy geldi aklına. Köydekilerin “Baban gibi sen de boksçu ol.” dediklerini hatırladı ve babasına:

“Bana öğretir misin?” dedi.

“Acele etme. Okula başladıktan sonra bakarız. Boksçu olmak kolay değildir...”

“Korkutma boşuna. İki üç çocukla dövüştüm. Hiçbirinden de çekinmedim.”

“Heyt be kahraman!” dedi Abdi.

“Neden dövüşüyorsun bakayım?”

“Öylesine, gücümü sınamak için.”

“Bu çok ayıp. Özellikle sana ayıp. Babası boksçu olduğu için çalım satıyor deyip gülmez mi millet?”

Aydar suspus olup oturdu. Oturup oturup:

“Karşılaşmalar ne zaman? Ben de izleyeyim ne olur!” dedi. “Senin gibi iki dev karşılaşırsa korkunç olur herhâlde.”

“Niye?”

“Köydekiler öyle diyor.”

“Boks dövüş değildir.” dedi Abdi kaşlarını çatarak. “Rakibin darbelerinden kim ustalıkla korunabilirse ve kim korunarak karşılık vermeyi becerebilirse o yener. Kafa göz demeden biteviye vurmaktan hiçbir şey çıkmaz.”

“Sen nasıl yapıyorsun?”

“Amma da sıkıştırdı yahu.” diye düşündü Abdi. “Ukalalık ederek her şeyi anlatmanın ne gereği vardı şimdi?”

“Tabii, ben daha ziyade savunma yapıyorum. Yoksa zor olur.”

“Pusuyorum diyorsun yani...”

Abdi utanır gibi oldu. Paylamak niyetiyle durakladı, sonra vazgeçti.

“Boş versene bunları, insan babasıyla böyle konuşur mu?!”

“Ben ninemin oğluyum. Ne dersem diyeyim dayanacaksın. İstersen dayanma da gör, Almatı'da bir gün bile durmam.”

“Ninen uzakta artık.”

“Neyse, tamam. Karşılaşma ne

zaman? Onu söyle. Seninle karşılaşmadan sonra konuşuruz.” dedi Aydar konuyu değiştirerek.

“Ya seni karşılaştırmaya götürmezsem?..”

“Demek ki korkuyorsun!”

“Tamam. Başımın etini yeme.” dedi Abdi. “Kene gibi yapışmayı nereden öğrenmiş?” dedi içinden gücenerek.

“Anam da tuhaf, şımarmış iyice...”

“Ne kadar kahraman olursan ol ama kara kocakarıya dil uzatma.” dedi Aydar yan gözle bakarak. Aynı ninesinin sözü. Aynen onun gibi söylüyor.

Enikonu canı sıkılan Abdi “Bununla başa çıkılmaz.” diyerek iç çekti.

“Ne iflah olmaz bir aksiymişsin sen!” dedi kırgınlığını ve kızgınlığını açığa vurarak. Sesi sert çıkmış olmalı ki Aydar’ın gözleri fal taşı gibi açıldı.

“Deminden beri keser diye bekliyorum lakin sen gittikçe çığırından çıkarıyorsun meseleyi. Herkesin önünde böyle konuşursan rezil edersin insanı. Yeter artık! Sessizce otur! Yoksa...”

“Çok çok karşılaşmana götürmezsin. Onunla korkutuyorsun beni! Senin eğilip bükülerek pustuğunu görmesem de olur.”

“Kesecek misin artık?”

Abdi kızmaya başladı. Az kalsın vuracaktı ancak kendini tuttu. Sonra keyfi kaçmış hâlde uzun oturdu. Biraz oturduktan sonra yumuşak

konuşarak kendine yakınlaştırmaya çalıştı çocuğu.

“Adik*, güreşte nasılsın? Hiç güreş tuttun mu?” dedi.

“Adik de ne? Aydarjan[2] desen bir şeyin mi eksilir? Köydeki balaların hiçbirini yıkamadı beni. Hepsini atıveriyorum.”

“Öyle övünme, Aydarjan*. Övünenglik kötü bir haslettir. Her zaman alçak gönüllü olmak iyidir.”

İkisi de pencereden gözlerini almadan sessizce oturdular.

Garda Ajar karşıladı onları. Görür görmez:

“Adik canım, çok özledim seni.” diyerek okşamaya başladı. Söz arasında:

“Yolculuk nasıl geçti? Yorulmadın ya?” deyiveriyordu.

“Can sıkıntısından öleyazdım.”

“Neden?”

“Sabahtan akşama kadar öyle oturunca...”

“Eve gidince hepsini unutursun.”

Ertesi gün yani karşılaşmanın başlayacağı gün Abdi çok sabırsızdı. Aydar’ı götürmek gerek. Rakibinin kim olduğu belirsiz. Boksçuların hiçbirisi boş değil.

*Adik: Aydar isminin Rusçaya göre yapılmış küçültme ve sevgi anlamı veren biçimi; Aydarcık. (Çev.)

*Aydarjan: Aydar isminin Kazakçaya göre yapılmış sevgi anlamı veren biçimi; Aydarcığım. (Çev.)

Akşama doğru Aydar’la birlikte stadyuma gittiler. Abdi, Aydar’la birlikte doğruca giyinme odasına girdi.

“Bu da kim?” dedi kalın enseli biri.

“Oğlum!”

“Delikanlı olmuş yahu. Adın ne cancağızım?”

“Aydar.”

Abdi bir anda televizyonda gördüğü boksçular gibi oluverdi.

Babasının güzel vücuduna gıptayla bakan Aydar:

“Pusma, eğilme, eğilersen çekip giderim...”

“Bu ne diyor yahu?” dedi deminki kalın enseli adam.

“Bu sözcüğünden başka söz gelmiyor mu ağzına?” diye karşılık verdi Aydar.

“Tamam, tamam.” diyerek yelkenleri indirdi o da.

“Ayıp değil mi?” dedi Abdi şaşkın şaşkın. “Büyüğe karşı söz söylenir mi?”

“Ne alıp veremediği var benimle?” dedi Aydar da nefes nefese. “Niçin inatlaşıyor?”

“Kesecek misin artık?” dedi ne diyeceğini iyice şaşıran Abdi öfkeyle.

Bu sıra bir bölüm delikanlı geliverdi.

“Hey ihtiyar!” dedi birisi. “Bugün oğlunun önünde rezil olma.”

Abdi gülüverdi.

“Ne bu böyle, ne kabalık bu!” dedi kanına dokunan Aydar.

“Şaka yapıyor işte. Söylesin.” dedi Abdi.

“Onların madarasına da ses çıkarmayalım...”

“Şundaki onura de bak hele!” dedi birisi kakır kakır gülerek.

“Hey ihtiyar, oğlun adam olacak çocuğa benziyor.”

“O çocukla uğraşmayın!” dedi ensesi kalın adam. “Lafınızı ağzınıza tıkar.”

“Tören yürüyüşüne hazır olun!” diye bir ses işitildi koridor tarafından.

“Giyinin. Tez, çabuk olun!” dedi kalın enseli yerinden fırlayarak.

Delikanlılar göz açıp kapayıncaya kadar sıraya dizildi.

Boksçuların resmigeçidi bitti.

Aydar ringin yanındaki alçak iskemleye kuruldu.

“Ben gidiyorum.” dedi Abdi. “Çok konuşma, uslu otur.”

“Git!” dedi Aydar böbürlenerek. “Yalnız pusma.”

“Anlaşıldı, anlaşıldı!”

Karşılaşma başladı.

En kenarda duran Abdi’nin gözü ringde olmasına rağmen gönü başka tarafta. Geniş göğüslü delikanlı biraz korkuttu. Evvelce ringde hiç karşılaşmadığı yabancı bir boksçu. Çalıştırıcı “Dikkatli ol!” dedi. Aydar’ın dediği gibi sadece korunmakla, pusmakla yenebilir misin bunu? Bu durumda ummadık anda yenen bir yumruk karşılaşmanın kaderini değiştirebilir. “Ölüm bu, ringe uzanıverirsem Aydar’a ne derim?”

Aydar’a göz ucuyla bir baktı,

ringdekilerle birlikte hop oturuyor, hop kalkıyor. Abdi'yi çoktan unutmuş gibi. Nasıl gördüyse:

“Berî gelsene!” diye bağırıvermesin mi Aydar.

“Oturuver!” diye işaret etti lakin Aydar hepten çıldırdı.

“Niye duruyorsun öyle kazık gibi? Gelsene buraya!”

Millet sırasıyla ikisine bakıp duruyor. Seğirtip yanına oturuverdi.

“Neden öyle rastgele bağıırıyorsun? Millete ayıp olmuyor mu? Dağ başındaymış gibi...” diyerek gücendiğini belirtti Abdi. “Şimdi ben ringe çıkınca da bağıırırsan her şey biter.”

“Niye?”

“Senin sesini işitince heyecanlanacağım da ondan.”

“Öyleyse beni neden getirsin buraya? dedi Aydar somurtarak.

“Bağıırmayınca heyecanı kalıyor mu bu işin! Köydekilerin bağıırtısı bir günlük yere ulaşıyor, buna rağmen hiç kimse bir şey demiyor.”

“Şehrin adabı başkadır.”

“Neyse, tamam.”

“Ben gidiyorum. Sıram geldi. Lütfen bağıırma.” dedikten sonra dönüp gitti Abdi.

“Demek koridordasın!” dedi kalın enseli. “Dikkatli ol. Şu geniş döşlünün bir anda kafa göz demeden saldırmak âdetidir. O anda fırsat bulup hücumunu püskürtebilirsen gerisini

çok kolay halledersin. Lakin dikkat et, darbesi çok müthiştir. Tüy gibi uçurması da muhtemeldir.”

“Dünyayı başımıza yıkmasanıza.” dedi Abdi. “Çalıştırıcı dediğin biraz moral ve destek verir, siz yangına körükle gidiyorsunuz.”

“Az konuş, çok iş yap! Oğlunu da getirmişsin. Hadi, göreyim seni!”

“Hah, şöyle desenize...”

Abdi Nurmanov ile Vardan Ovsepyan ringe davet edildi. Sunucunun gümbür gümbür sesini işitince Aydar irkildi. Boksçuların çıkacağı tarafa baktı. Açık mavi renkli ipek düz üstlüğünü giymiş olan Abdi ağır adımlarla ilerliyor. “Kaşlarını neden çatmış ki?” diye düşündü Aydar. “Korkuyor mu? Yoksa gözdağı mı veriyor?”

Karşı taraftan kıvırcık saçlı kara dev çıkıverdi. İki omzuna iki kişi binmiş gibi. Vücudu demirden dökmüş gibi. Elindeki eldiven de Abdi'ninkinden büyük görünüyor. Boyu da uzun gibi.

“Yahu bunun her şeyi yerindeymiş.” dedi Aydar'ın yanında oturan kişi.

“Bizim Abdi'yi uçurmazsa iyi.”

“Ne yani, tüy mü bu?” dedi Aydar.

“Nereden bileyim.”

“Bilmiyorsanız oturun oturduğunuz yerde...”

İki boksçu ringin tam ortasında duruyor.

“Boks!” dedi hakem. Dövüş başladı. Sabah söylediği aynen çıktı. Geniş

göğüslü kafa göz demeden vurmaya başladı. Sıkıştırdıkça sıkıştırıyor. Yerinden fırlayan Aydar:

“Başını kaldırsana!” diye bağırıverdi. Gözünden sıcak damlalar döküldü.

“Hey çocuk, uslu uslu otur!” diyerek yeninden çekti yanındaki adam. “Heyecanlandırma.”

Babasının “Lütfen bağırma!” ikazını hatırlayan Aydar, yerine oturuverdi. Geniş döşlü adam hâlâ vuruyor.

“Korkma.” dedi yanındaki adam. “Uygun bir an bekliyor.”

“Ya bulamazsa? Böyle devam ederse adam uçuracak onu. Peki, o zaman?” dedi Aydar ağlamsı sesle.

Raunt arasında Abdi, Aydar’ın oturduğu yerde bir avuç kaldığını gördü hayretle.

Çalıştırıcı bir şeyler fısıldıyor. Abdi ara sıra Aydar’a bakıyor.

Dövüş yeniden başladı. Geniş döşlü tekrar kafa göz girişti.

Abdi de uygun an kollayıp “Tamam, sıkıştırın bakalım.” diye düşünüyor. O anda geniş döşlü var gücüyle ileri atılmak istedi, Abdi sağ yumruğunu kaldırarak bekledi. Rakibi fark etmemiş olmalı ki başını taşa çarpmış gibi sırtüstü düşeyazdı. Yumruk çok sert geldi, geri çekilip tekrar hamle yaptı. Bu sefer Abdi çenesine indirdi yumruğu. Geniş döşlü sendeledi, az kalsın düşecekti fakat ringin halatlarına dayanarak zar zor durabildi ayakta. Hakem saydı!

Bu sırada gonk vurdu, raunt bitti. Alkış tufanı koptu.

Abdi dönüvermişti ki:

“Deminden beri şöyle yapsaydın ya!” diyerek bağırdı Aydar. Abdi gülümsedi.

Dövüş tekrar başladı.

Abdi uygun durumu yakalayıp geniş döşlüyü köşeye sıkıştırdı ve çenesine bir yumruk daha kondurdu. Geniş döşlünün gözünde şimşekler çaktı.

Hakem, Abdi’nin elini kaldırdı.

“Devamlı açık veriyorsun. Çenene dikkat etsene!” dedi Abdi mahcupça.

“Teşekkür ederim.” dedi geniş döşlü. “Kusura bakmayın!..”

Salondan en son çıktılar, bir hayli yürüdüktan sonra:

“Kahramanmışsın!” dedi Aydar babasını kucaklayarak.

KARANFİLİN İZİNİ TAŞIYAN ÖYKÜLERE DAİR

KEVSER ÖZDAMAR

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Sevgili dostum Erman Şahin'in ilk kitabı Karanfilin İzi Kaldı, mahalle kültüründen köy yaşamına, yalnızlığın buhranından dost meclisinin sıcaklığına kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan on dört kısa öyküden oluşuyor. Öykülerine toplumun her cephesinden bir iz bırakan Şahin, aslında Doğu Anadolu, İç Anadolu, Akdeniz gibi çeşitli iklimlerde soluduğu kültürel değerlerin yansımaları armağan ediyor okura. Bu öyküleri aynı çerçevede bir araya getiren unsur ise hiç şüphesiz gerçekçilikleri. Kitaba adını veren "Karanfilin İzi Kaldı" öyküsü, bu noktada önemli bir yer tutuyor nitekim ölüm, insanın yüzüne gerçeğin en ağır şekilde çarptığıdır. Yazar bu darbeyi, zülfü yâre dokunmadan karanfille vuruyor okuyucuya. Tertemiz ölümlerin ardından mezarlara bırakılan karanfilin hayatın olağan akışıyla toprakta bıraktığı izi, ateşin düştüğü yerde savrulan külleri, yalnızca cenaze evlerinde sekteye uğrayan hayatı gözler önüne seriyor.

Öykünün dört temel unsurundan taviz vermeyen Şahin, bunlardan karakterleri oldukça önemsiyor. Her karaktere istisnasız bir isim ve bir de hikaye biçiyor. Üstelik "Film Bitti" öyküsünde akıbetini meçhul bıraktığı Cevahir Abi'yi "Son Şarkı"da bir kez

daha çıkarıyor karşımıza, tanıdık bir simanın okuyucuda bırakacağı tebessümü izliyor satırlar arasından. Ancak okuyucunun gönlünü kazandıran, karakterlerin ön bilgi olarak verilmiş babacan tavırlarından ziyade masum yaşamları oluyor; "Umut" öyküsünde Ali Kirve'nin yüce gönlünü benimsemeden önce Aysel Ablâ'ya yakıştırılan deli gömleğini kınıyorsunuz. "Yalnızların ve Delilerin Trajedisi"nde Eyüp'ün betimlediği dünyayı kabul etmeden önce Cemalettin Abi'nin kuşlara yazdırdığı mektuplara merhamet duyuyorsunuz. "Anahtar Deliği"nde ise bir çocuğun gözünden bakıyorsunuz dünyaya. Bu öykünün kahramanı Zülküf, maddi sıkıntılar nedeniyle kardeşinin evine taşınan bir babanın evladı. Babasıyla arasında, soğuk bir kış günü yalınayak sokağa çıkmışçasına üşüten bir rüzgar esiyor daima. Fakat bu rüzgarın bir baba şefkatiyle ılık bir bahar meltemine nasıl dönüştüğüne de şahit oluyoruz. Bir sığıntı gibi yaşadıkları bu evde Zülküf, yazarın tabiriyle "çocuksu bir umutsuzlukla" sonsuza değin burada yaşayacaklarını zannediyor. İnsanı korkutan şeyin bilmedikleri olduğunu hatırlatıyor yazar bizlere. Nitekim bu çocuksu umutsuzluk, yetişkinlerin de kaygılarının temelinde yatan asılsız korkuya ışık tutuyor.

Gel gelelim her dost gibi bizim de acı söyleyeceğimiz noktaya. Öykülerin çok kısa oluşunun okuyucuda bir memnuniyetsizlik oluşturduğu söylenebilir. O kadar ki “Meydan” isimli öykü bir yaprağı aşamayınca 1 Mayıs kutlamalarının coşku ateşi, okuyucuya ulaşmadan sönüyor. Emekçi gününde çalışan garsonun çarçabuk unutulması da günün geceye dönüşünü kanıksamamız kadar kısa sürüyor. “Söz Uçar Yazı Kalır” öyküsünde de benzer bir durumla karşı karşıyayız; Meliha’nın hapis hayatını, nefsiyle yaşadığı iç çatışmaları, genç bir kadının kararan yıllarına isyanını, affedişinden önce görmeyi bekliyor gözlerimiz. Fakat burada da umduğumuzu bulamıyoruz.

Öykülerini, okula gönderilmeyen ablalarına ve yarası dikiş tutmayan kadınlara ithaf eden Şahin, “Hak” isimli öyküsünde bu ithafı bir kez daha hatırlatarak bizlere kanıtlıyor ki; gönül tasında birikmiş bir derdi olan kişi öykü yazmaya soyunur. Sevgili dostum Şahin’in bu derdine ortak olmak isteyen okuyuculara “Karanfilin İzi”ni işaret ediyoruz.

BABAMIN EVİ

EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Babamın hep hayaliydi. Otuzlu yaşlarını bilmem ama yaşı kırk beşi geçince: “Köyde ev isterim!” diye tutturdu. Üstelik o zamanlar ki oturduğumuz evin kredisi bile bitmemişti. Ama hayaller krediye falan bakmazdı. Olacaksa olacaktı nokta. Babamın hayaliydi. Kendi başına bir ev inşa edecek, emekliliği geldiğinde merkezdeki evi bırakacak ve bu eve taşınacaktı. Sadece emekliliği beklemeyecekti; yaz tatilleri orada geçecekti orası kesindi. Bizim: “Baba yazın tatile gidelim!” diye hevesle kurduğumuz hayalleri: “E köyde ev var ya tatile gideriz, oh mis!” diyerek baltalayacaktı. Hafta sonları da bulduğu her fırsatta: “Bir göreyim evimi, yok şurası onarılacak yok burası yapılacak.” diye bahaneler uydurarak gidecekti. O yolunu çizmişti bir kere, bize de onu takip etmek düşerdi.

Köyde köy diye tutturmasına bakmayın. Diğer evlerin hemen yanı başında olmayacaktı. Köyde, diğer evlerin epey uzağında, dedemden miras kalan beş dönümlük arazinin kendisine ayrılmış kısmına yüz metre karelik bir ev yapacak, geri kalanını da canı ne isterse ekip biçecekti.

Evimiz, mavi olacaktı. Rengini ben seçmiştim. Şöyle baktıkça içimiz açılacak, tıpkı babam gibi bulduğumuz her fırsatta oraya

kaçmak isteyecektik, bu yüzden evin mavi olması şarttı. Turuncu kiremitten çatısı, geniş bir verandası olacaktı. Oraya bir masa beş tanede sandalye atacaktık. Masanın üzerinde saksıda beyaz sardunya olacaktı. Babam, let ışık çekecek, gecelerimizi yapay ışığı ile aydınlatacaktı. Yaz günlerinde verandadan içeri girmek içimizden gelmeyecek, yaz sıcaklığına inat demlik çay demleyecektik. Evin çatısı, turuncu kiremitten olacaktı, babam yılda iki kez tavanı aktarma bahanesiyle eve gelebilsin diye. Hem doğalgazın yerini soba tutar mı? Sobalı olacak evimiz, sıcaktan bedenimiz uyuşacak, yüzlerimiz kızaracak, içimiz sıcacık olacak. Her odaya bir soba. Dışarıya da bir kuzine. Mutfakla oturma odası birleşik olmalıydı. Yemek yaparken oturma odasında dönen muhabbetten eksik kalmamalıydık. Mutfak dışında üç oda daha olmalıydı, üç kardeşe üç oda. Şimdilik annemle babama bir, abime bir, kardeşime ve bana aynı oda düşecekti. Ama yıllar geçip de evlenip çocuk yaptığımızda üç kardeşten biri ailesiyle mutfak kısmında kalmayı kabul edecekti. Muhtemelen o ben olacaktım. Kural böyleydi, şimdi babannemlerde olduğu gibi her kardeş kendi ailesiyle bir odada kalırdı. Babam da farkında olmadan belki bilerek kendi aile düzenini oluşturunuyordu.

Köyden ayrılalı yıllar yıllar olmasına rağmen ne annem ne babam köyden vazgeçmişti. Biz o kadar da düşkün değildik. Hatta bazı bayramlar gitmediğimizde düzenimiz bozulmayacak diye içten içe sevindiğimiz de olurdu ama babam öyle değildi. Bir bayramı köyden uzak geçirelim, o bayramı buruk geçirirdi. Biz de kardeşimle babam üzülmesin diye daha çok sarılırdık ona. Şimdi o da, kendi aile evini kuruyordu. Evimiz vardı, var olmasına da demek ki onun hayali başkaydı. Toprağını istiyordu, toprak derken mecaz yapmıyorum gerçekten toprağını istiyordu. Biz daha evi yapmadan babam hayaller kurmaya başlamıştı. Domates, biber, salatalık, kabak, patlıcan ekecekti. Ha bir de kapy a biber. Kapy a biber pazarda normal biberden üç kat daha fazla pahalıya satılırdı. Ee kapy a biber pahalı olunca acuka yapamazdık. Acukayı hep babaannem yapardı, bayram kahvaltılarının olmazsa olmazı, bayılırdık! Acısından dilimiz yansa da bayıla bayıla yerdik. Sanırım babam biz acukayı çok seviyoruz diye kapy a biber ekmek istiyordu. Annem domateslerden salça yapacaktı, her şeyimiz çok doğal olacaktı. Kendi yerleşik düzenimiz, bizim ütopyamız olacaktı. Hayalleri küçük istekleri büyüktü babamın. Bağ yapacaktı oraya, üzüm olacaktı kendi yaprağımızı bile kendimiz

yetiştirecektik. Babam bakla dolması, biz zeytinyağlı diye tutturacaktık. Annem: “Ne bakla ne zeytinyağlı...” deyip kelem dolması yapacaktı. Tabii kelem de yetiştirecektik. Babam arıların sokmayacağını, ayıların dadanmayacağını bilse hepsinden önce gözü kesse bal bile yetiştirirdi. Neyse, bu fikri de aklına sokmayalım, bir kenarda dursun. Sonra meyvelerimiz de olacaktı, çilek dikecektik. Babam bulduğu hep boşluğa ağaç dikecek, hepsi de meyve verecekti; elma, armut, ayva, şeftali, kayısı, kiraz, vişne, dut... Annem hepsinden rengarenk reçeller yapacaktı. Biz ağaçların arasına hamak gerip tembel tembel yatacağık, kardeşimle ben kitap okurduk, abim de babama yardım etmediğı zamanlarda uyuklardı. Babam kalabalık aile yemeklerini de düşünmüştü. Sırf bunun için çardak yapacaktı, şöyle geniş, tüm sülaleyi içine alacak kadar büyük. Bizim aksimize bayılırdı misafir ağırlamaya, her hafta misafir çağırırdı; okuldan hocalar, müdürü, kuzenleri.... Bir hafta kendi akrabalarını çağırırdı; bir hafta anne tarafı akrabalarını. Bayılırdı misafir ağırlamaya, hızını alamaz bizim arkadaşlarımızı bile çağırırdı. Derdi ki; “Ben dedemin torunuyum.” Babamın dedesi de misafir ağırlamayı çok severmiş, her gelen misafire bir koyun kesermiş,

ondan görmüş olmalı. Şöminede yapacaktı, zaten olmazsa olmazdı. Yine dedesinden görmüş, öyle büyümüş olmalıydı ki babam çok etçil bir insan, bayılır mangal yapmaya. Hiç kimse de eline su dökemez. Yaşadığımız her eve şömine yapar babam, becerikli adamdır elinden her iş gelir. Yemek de yapar, tamir de yapar. Kimi zaman balkona kimi zaman apartman bahçesine, o şömine yapılacak. İçine sac sığacak kadar büyük olmalı ki; çökelikli katmer de yapalım. Tuğladan bir şöminesi olacak evimizin. Babam başına bir tabure atacak. Terden ıslana ıslana, isten gözleri yaşara yaşara mangalı yelleyecek. Sevdiklerini doyuracak. Önce çocuklarına yaptığı mangalı, sonra torunlarına yapacak. Torunlarının hepsi de etçil olacak, kardeşim hiç et sevmez ama çocukları mecbur sevecek. Küçüklü büyüklü, kızlı erkekli torunlar etrafında: “Dede!” diye çığlık atacak. Bir kız muhtemelen benim sesimi alacak, babam sesin yüksekliğinden yüzünü buruşturacak; çocuk sussun diye her dediğini yapacak. Gelini becerikli olacak ses etmeyecek ona; damatlar saygılı olacak mangalın inceliklerini öğretecek ama kızlarını alıp gittiği için içten içe hep kızacak onlara. Annem, babamın yanı başında bir şeylere söylenecek, babam kızınca: “Herif!” deyip sırtını

sıvazlayacak. Gülen gözleri izleyip etrafta gezen çocuklardan yakaladığını tutup bağrına basacak, çocuk kaçmak istediğinde poposuna yapıştıracak usulca. Tüm gün durmadan temizlik yapacak, o da babam gibi koşturacak. Hayatları çalışmakla geçtiği için herhalde durup dinlenmek nedir bilmeyecekler. Ama işin özünde ikisi de mutlu olacak. Özene bezene yaptığı evin kenarına taştan duvarlar yapacak ki, korunsun evi, o eve izinsiz kimseler giremesin. İşte babamın bir evin çatısından tüten dumanın oluşturduğu mutlu aile tablosu...

Çok sevecen adamdır babam, delikanlı takılır; bir ünlese yer gök inler ama çabuk diner, yaz yağmuru gibi. Sevgi dolu, dürüst, komik, bazen gıcık, çokça duygusal... Çok delikanlı adamdır babam. Sevdim mi tam sever, sevdikleri için her şeyi yapar. Sevgi dolu bir ev inşa edecek babam. İçine de bizi yerleştirecek. İşte babamın hayali.

Ev mi? Yapıyoruz işte, yaza bitecek...

28 Aralık 2023

Rüzgâr

PORTRE

MEHMET EMİN ÜNAL

EDİTÖR: AHMET ERGİN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

soyut korkularla kendini heder ettiğin yeter, bulutların ardına hiç baktın mı, deyip gözlerini kapadı.

bir yolculuğun sonuna dair güzel ihtimalleri düşünür ya insan; o, ömür yolculuğunu boynu bükük, garip ve mahzun bir şekilde tamamlayıp ebediyete yürüdü. hayatı boyunca ihtimallerin derinliği, bir kara delik gibi Tufan'ı içine çekiyordu. şayialarla olan mücadelesini, kaybedenlere özgü metafizik bir ürpertiyle yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer olarak niteliyordu.

Tufan, uzaklara dalışı, iç çekmeleri ve hüznlenmeleri ile meşhurdur. uykusundan uyandığında gözlerini şöyle bir ovuşturur, gözlerinden süzülen yaşı siler, sessizce kalkardı. kimseye ama hiç kimseye değip dolaşmazdı. gününü nasıl geçireceği hususunda en ufak fikri bile olmazdı.

kendini uykusundan böceğe dönüşmüş bir şekilde uyanan Samsa gibi hissettiği bile oluyordu. evet, Tufan böyle bir adamdı. hüznü bir madalya gibi ruhuna ilıştırıp öylece sokaklarda dolaşırdı. korkunç bir anlam krizinin içinde debelenirken bulurdu kendini.

zaman ve mekân mefhumunu da yitirmişti. martılara simit atmak, onu eskisi gibi heyecanlandırmıyordu.

artık denizin kokusunu doyasıya içine çekmiyordu. şehrin sokak aralarında kaybolmuyordu. gerekçesiz bir teessürün içerisinde kıvım kıvım kıvranıyordu. susmak bilmeyen şarkısını kaybetmişti yüreğinde. tuhaf olan aramak da istemiyordu.

anılar ve acılar, demişti haftalar önce. derin bir iç geçirmeden sonra nerede uyandığını bilemediği odaya şöyle bir göz gezdirmişti.

dertlendiği besbelliydi. birtakım manasız ara sözler duyması, onu içten içe yıpratmıştı. kendisi, her ne kadar bu durumu inkar etse de hali pür melalinden her şey anlaşıyordu. canlı bir cenazeden farksızdı. içinde bulunduğu loş odada Sultanuş Şuara'nın şiirlerini topladığı o destansı kitap dikkatini çekmişti. "bir çağrışım, insanı alıp nerelere götürmez ki?" diye düşündü. şiirle tanıştığı ilk anı hatırlamıştı. kürsüye ilk çıkışını, büyük bir coşkuyla okumaya çalıştığı şiiri, heyecanlarını, yanlış telaffuzlarını, yanlışlıklarını, yazdığı ilk şiiri... iç çekmişti. Tufan, çoğunlukla iç çekerekdi zaten. iç çekmeyi kendine bırakılmış aziz bir miras gibi görürdü. arkadaşlarına, hatıralarının kendinde bıraktığı tahribatın bu olduğunu söylemişti. bir insan, bir tahribata neden bu kadar kıymet verirdi, sorusu cevapsız kaldı. o destansı eseri eline aldı, loş

odada şöyle bir dolaştı. rastgele bir sayfa açtı ve karşısına çıkan şiiri okumaya başladı.

“Bir merhamettir yanan daracık odaların
İsli lambalarında isli lambalarında
Gelip geçen her yüzden gizli bir akis kalmış
Küflü aynalarında küflü aynalarında
.....

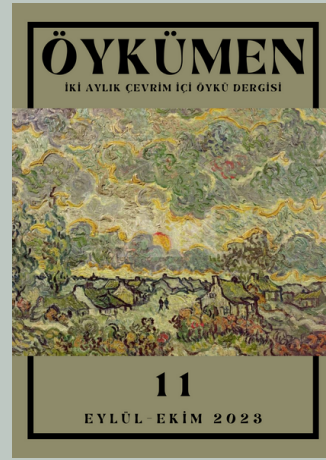
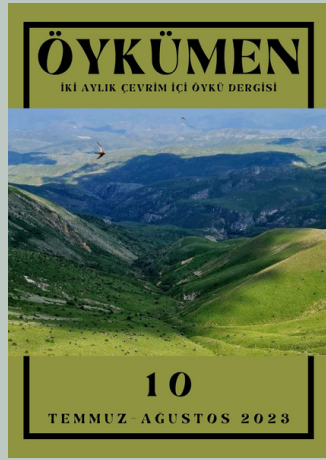
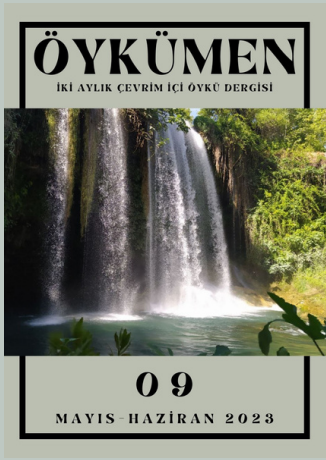
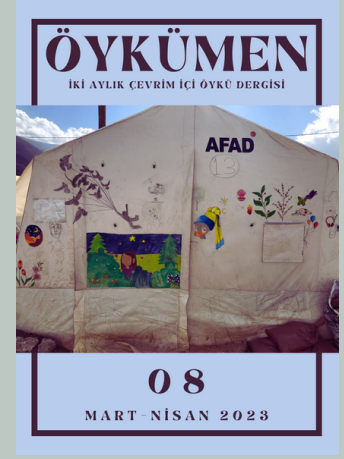
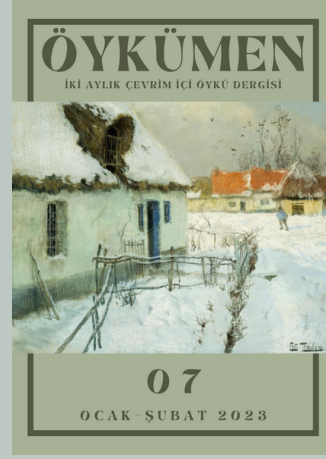
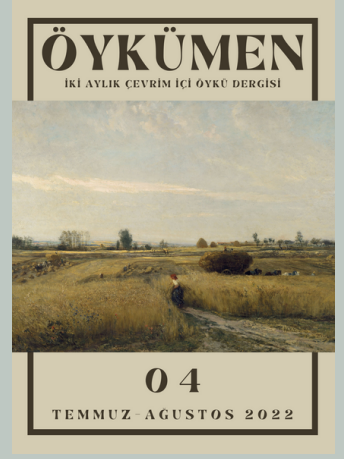
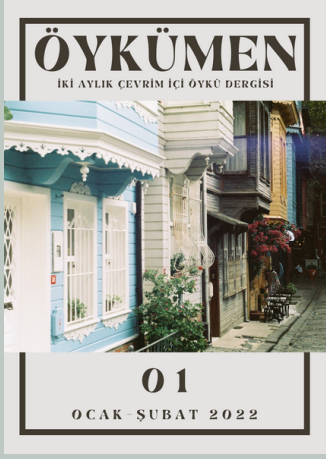
Atıyor sızılarının çıplak duvarda nabızı
Çivi yaralarında çivi yaralarında.”

bilinci aşınmış, ruhu daralmıştı. ellerini iki yana açtı. gökyüzüyle rabıtasını kesen loş odanın tavanına dikip gözlerini, “Allah’ım inşirah,” demişti. “inşirah istiyorum senden.” duanız da olmasa ne kıymetiniz var, diye bir söz anımsıyordu evvelce kulaklarına çalınmış. öyleyse bu loş odada ve daha evvel hiç uğramadığı ölüm döşeginde duayı bir fener gibi gönlüme ilıştirmeli, dilimden eksik etmemeliyim, diye düşünmüştü. başka türlüünü kendisine hiçkimse yakıştıramazdı

Tufan’ın ardından ağıtlar yakılmadı.
göğeye yükselen canhıraş feryatlar duyulmadı. bu gitmeler gitmek değil, denildi. Tufan böyle biriydi.

*Ocak iki bin yirmi dört
İstanbul*

GÖKHAN YILMAZ İLE SÖYLEŞİ

YAKUPHAN GÜLEÇ

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Merhabalar Gökhan Bey, nasılsınız? İlk sorumuza sizi daha yakından tanıyarak başlamak isteriz. Öykücü, editör ve öğretmen olduğunuzu biliyoruz. Bunlarla birlikte kendinizi nasıl tanıtırınız?

Merhabalar, teşekkür ederim.

Hayatımızı bir yerlere, bir şeylere iliştmeye çalışıyoruz gördüğümüz gibi. Öğretmenliğim, öykücülüğüm, editörlüğüm hep bunun bir parçası. Boşluk bırakmamaya çalışıyorum. Bunlar dışında kalan vaktimde ailemle, sevdiklerimle vakit geçirmeye çalışıyorum. Aslına bakarsanız sadece kitap okumak için bile koca bir ömür lazım. O yüzden nerede uygun bir boşluk bulsam hemen kitaplarla doldurmaya çalışıyorum. Bir ömrü hakikaten aklı başında tamamlamanın ne kadar zor olduğunu düşünüyorum. Boşluklardan biraz da bu yüzden çekiniyorum. İyi bir insan olarak yaşamak istiyorum. Bunun için de kendimi avutmaya, beni kötülüğün eline bırakacak duraklardan uzakta olmaya çalışıyorum.

Uzun yıllardır yazan, henüz 24 yaşındayken kitabı çıkan, yazıya 8 sene gibi uzun bir dönem ara veren, yazdıklarıyla da dikkat çeken öykücülerimiz arasındasınız. Sizi yazmaya iten temel sebep nedir? Yazmaya başlama sürecinizden bitiş sürecinize olan çizgi nasıl?

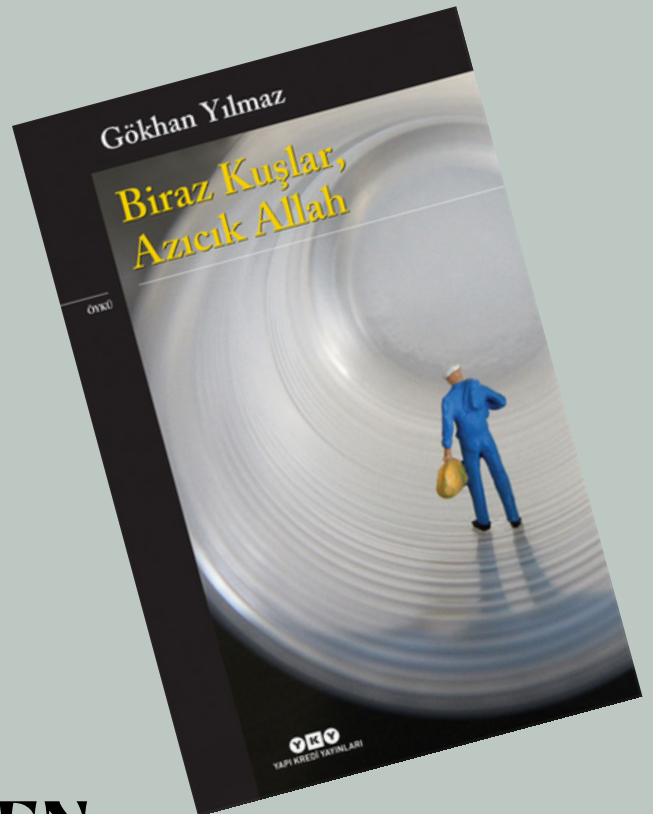
Yazmanın karanlık yanları olduğuna inanıyorum. Neden yazıyoruz sorusuna verebileceğimiz tüm cevaplar biraz romantik, biraz havada, biraz gerçekten uzak şeyler olacak sanıyorum. Yoksa, yazmak gibi zor bir şeyle uğraşmak için hakikaten güçlü, somut sebepleri olur mu insanın, bilemiyorum. Bu konudaki kafa karışıklığımı da seviyorum. Az önce biraz bahsettim aslında. Kendi karanlığımdan korktuğum için yazıyorum biraz da (bakın nasıl da romantik oluverdi cevabım). Yazmasa(ydı)m dönüşeceğim insandan korkuyorum. Bir de şu var: Yazmaktan da kaçan biriyim aslında. O nasıl oluyor? Bir hikâyeye aklen ve kalben inanıp onunla ilgili cümleleri akıldan ve kalpten süzüp günlerce, belki aylarca taşımak çok zor, çileli bir iş. Bu yüzden yazmamaya direniyorum da diyebilirim. Kaçacak yer bulamayınca oturup yazıyorum işte. Bu kadar basit ve bu kadar karmaşık yani.

Sürece gelince... Önce inanmam lazım, inanmadığım her şeyden çekinirim. Anlatacağım hikâyeye, kullanacağım dile, karakterlerime inanmışsam, onlar beni ikna etmişlerse aklımdaki derleyip toplamak; kurguyla, teknikle, estetikle onları bir metne dönüştürmeye çalışırım. Bu zihnî hazırlık epey yorucu ve uzun olur benim için. Sonrası daha çok gayret ve çalışmadır. Esasında bir cümlelin yanına bir başka cümleyi yakıştırmak olarak bakarım yazmaya. Bir hikâyeye anlatmak da böyledir aslında. Cümleleri birbirine yakıştırırsınız ve ortaya bir eser çıkarırsınız.

Dergileri yazarların yetiştiği bir okul olarak görebiliriz diye düşünüyorum. Ülkemizdeki genel anlamda dergi çalışmalarını nasıl değerlendirirsiniz. Özelde ise internet dergiciliği hakkında neler düşünüyorsunuz?

Dergilerin hep içinde oldum. Bana çok şey kattılar. Hâlâ önemli buluyorum dergileri. Yazdıklarınızın başkalarının onayından geçmesi ve iyi edebiyat takipçilerinin önüne çıkması açısından yazara bir dönüş sağlıyor dergiler. Bu, geçmişten beri hep böyle olmuş. Günümüzde de birçok dergi var.

Özellikle hikâyeye merkezli dergileri takip etmeye çalışıyorum. Dergilere hâlâ yoğun bir ilgi var. Ama okunmak noktasında değil de eser göndermek noktasında. Zannediyorum gönderenler de okumuyor dergileri. Dergilere gelen eser sayılarıyla dergilerin satış sayılarını karşılaştırsak elektronik ortamlarda okunuyorlardır herhalde demekten başka avunma mekanizmamız kalmamış oluyor. Çağ, bazı dönüşümleri zorunlu kılacak sanıyorum. Her çağda olduğu gibi. İnternet dergilerinin veya dergilerin internet ortamlarında okunmalarının bir dönüşümün sonucu olduğu muhakkak. Yapay zekânın çıkaracağı dergileri, bu dergilerde sürdürecekleri edebî polemikleri de göreceğiz belki.(Yoksa var da benim mi haberim yok?)

Vermiş olduğunuz röportajların yanı sıra öykülerinizde etkilenmiş olduğunuz yazarların adını görüyoruz. Bu yazarların kaleminden etkilenmiş ve artık kendi sesini bulmuş bir yazar olarak kendinizi tanımlayabilir misiniz?

Okuduğum her yazardan etkilendim. Bu, çok tabii bir süreç. Gözümün gördüğü her cümle, başka gözlerle göstermediğim her cümleye dâhildir aslında. Kötü bir kitaptan da etkilenirsiniz. Önemli olan, yazdıklarınızın ilk okuruna iyi bir metin sunmaktır. Yani kendinize.

Ben, iyi metinler yazmayı başarabilmiş pek çok yazarın adını söyledim röportajlarımda. Kimilerini dönüp tekrar okumaya vaktim olsa keşke, diyorum.

Kendime gelince, bir insan kendine karşı ne kadar dürüst olabilirse, farklı bir hikâye dünyasına sahip olduğumu söyleyebilirim rahatlıkla. Kendi sesini bulmak başka bir şey. O arayışın ömür boyu süreceğine inanıyorum. İlk öykülerimden farklı öyküler yazıyorum şimdi, bunu, yazarın yolculuğu olarak görmek lazım. Ama bütün olarak bakarsam kendime, ilk öykülerinden bugüne, kendine has bir söyleyişi, anlatışı olan bir anlatıcı görüyorum.

Editörlük çalışmalarınızda Olağan Hikâye'ye gelen öykülere yapmış olduğunuz dönüşler sizlere eser gönderen yazarları mutlu ediyor. Ayrıntılı dönüş yaparken kullandığınız bir metot var mıdır?

Olağan
HİKÂYE

Burada çok ciddi bir çalışma var aslında. Ben ve arkadaşlarım (Büşra Çelik, Merve Çakır) gelen hikâyeleri dikkatle okuyoruz. Özellikle iki kelam edebileceğimiz, yazdıklarının daha iyi olabileceğine inandığımız kişilere dönüş yapmaktan mutlu oluyoruz. Kimisini telefonla arayıp konuştuğumuz da oluyor (Yakın zamanda kitabı çıkan Büşra Çelik de ekibimize böyle dâhil olmuştu hatta). Tabii burada önemli olan dönüşlere yapılan dönüşler. Belirli noktaları işaret edip buralara çalışabilirsiniz dediğimiz kişilerin çalışıp tekrar gönderdikleri metinlerin öncekilerden daha iyi olduğunu görmek bizi mutlu ediyor. Bu şekilde dergimizde yer verdiğimiz isimler de çok.

Yazarlığınızın gelişiminde öğretmen oluşunuzun tesiri var mıdır?

Yazarlık hem her şeyden bağımsız hem de her şeyle bağlantılı. Ne iş yaparsanız yapın hayata bakışınızla, yazmaya bakışınızla ilgili bir şey. İnsanlara ve onların hikâyelerine, kendinize, acılar karşısında aldığınız tavırla, ruh durumunuzla, hayatı ve kendinizi sevip sevmemenizle ilgili. Öğretmen olmak sürekli insanlarla bir arada olmayı gerektiriyor. Şüphesiz bu da sürekli hikâyelerle birlikte olmak demek. Oralardan aldıklarımı hikâyelerde veriyor olmam da olasıdır.

Öykülerinizi okuduğumuzda karşımıza şiirsel bir üslup, dilin sınırlarını aşan bir anlatım, metinlerarasılık gibi özelliklerle karşılaşılıyor. Bu özellikler zaman zaman okurun anlatmak istediklerinizi anlamada zorluk yaşamalarına sebep olabiliyor. Okurun bunu aşabilmesi için neler yapması gerekir?

Özellikle ilk iki kitabımda bu zorlukların olduğunu düşünüyorum. Yaş, düşünüş, öfke, dinginlik, birçok şeyin izi var şüphesiz. Son iki kitabımda daha ayakları yere basan, hikâyenin izini süren, estetiği elden bırakmayan ama hikâyeden de

vazgeçmeyen bir anlayışla yazıyorum. Dil de üslup da teknik de iyi bir hikâyenin etrafında toplandığında güçlü bir metin meydana gelir. Bu saydıklarım, hikâyenin daha iyi anlatılması için değilse biraz amacından uzaklaşmış oluyor bana kalırsa. Hikâyesiz metin olur mu olmaz mı meselesini tartışmıyorum. Dil, üslup, teknik dediğimiz şey nereye tutunur'u soruyorum sadece. Okura, kendi metinlerim için yol göstermemin sahici bir yanı yok bana kalırsa. Her okuma bir yol bulmadır çünkü. Bulunan her yol her okuru mutlaka bir yere götürür. Okur, vardığı yerden ayrıldığı yeri kendisi değerlendirecektir.

Çiçek Olmaktan Sıkılan Çiçek kitabınız çıktığında: “Kendimi artık yazar olarak görebilirmişim. Çünkü kızım dedi ki ‘Heh, kitap dediğin böyle olur işte baba’” diye yazmıştınız. Çocuklara yazmak nasıl bir his?

Öncelikle çok zor. Çocuklar, bir okur veya dinleyici olarak kaygısızlar çünkü. Ve çok netler. Bir hikâyenin içinde veya dışındalar. Hikâyeniz onlar için var veya yok. Çiçek Olmaktan Sıkılan Çiçek benim çok sevdiğim bir kitap oldu ama çocuklarda nasıl karşılık bulacağından emin değildim ki ondan önce bir iki denemem daha oldu ve çocuklarımdan eksi not aldım onlarla ilgili. Hiç kıvrımadan, bunda da bir şey vardır yani demeden, sevmedik, olmamış dediler J Ama Çiçek (böyle diyoruz kısaca) çıkınca tam not almış olduk. Bunu bu kadar net görmek, çocukların gözünden görmek çok keyifli.

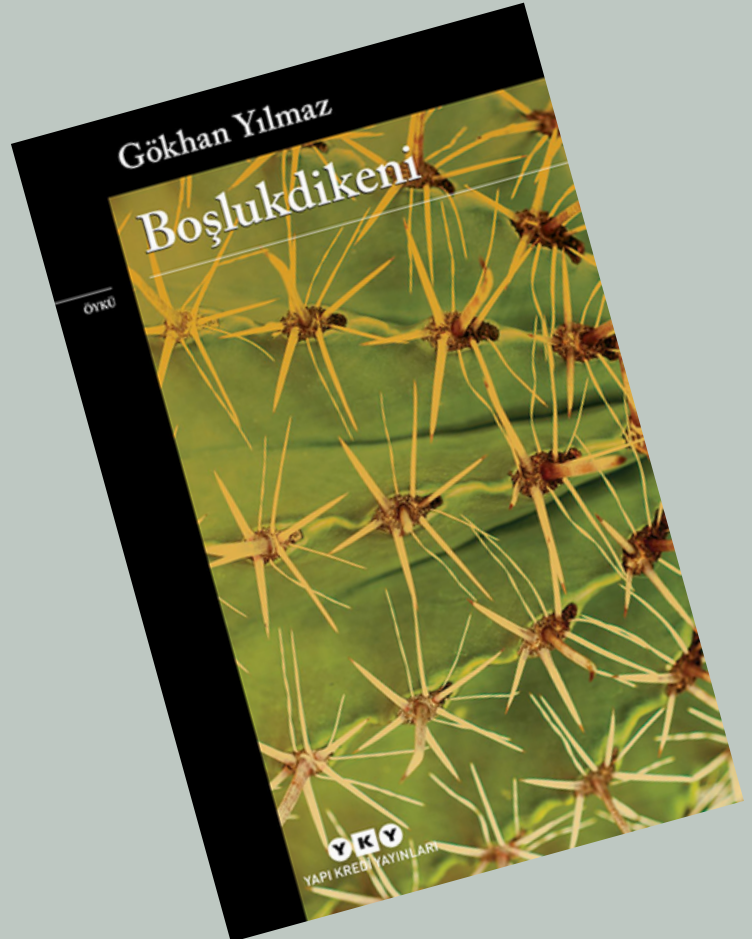
Hepimizin gözü önünde gerçekleşen bir soykırım ile karşı karşıyayız. Eli kalem tutanlar bu çağda yaşanan böylesi büyük zulümler için neler yapabilir?

Öncelikle kahrolmalı. Kahrolmak, insan olmaktır. Kahrolmak, kalbin varlığına işarettir. Sonra da kalbi olan kalbiyle, eli olan eliyle, dili olan diliyle mücadele edecek. Görüyoruz ki, görülüyor ki, gördük ki, bizlere bu çağın acizi olmak düşmüş. Oturup izliyoruz olanları. Aciz olmayı başarabilelim bari. Yazalım, çizelim, dergi çıkaralım. Bu eşşekler de bir dergi olsun çıkaramamışlar, bir röportajda bir soru olsun soramamışlar, sorulan bir soruya kıvrımadan cevap bile verememişler, bir hikâye bile yazamamışlar, Allah belanı versin Siyonist İsrail diyememişler demesinler bari. Maalesef bu durumdayız. Tesellimiz, kahrımızdan büyüktür ama ne yapalım... Evimiz ve dilimiz işgal edilene kadar susmamalıyız.

Teknolojinin gösterdiği gelişim ile birlikte dünya farklı bir noktaya doğru ilerliyor. Bu noktada yazarların ve okurların hayatlarında sizce ne gibi değişiklikler oluyor?

Bu soruya çok farklı cevaplar verebilirdim ama şöyle demek istiyorum: Allah'ın belası Siyonistler, dünya da bırakmayacaklar okur da...

Teşekkürler.

MÜLAKAT

FATMA VİLDAN

EDİTÖR: AHMET ERGİN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Annem ben ilkokul birdeyken öldü. Neredeyse hiç hatırlamıyorum onu. Babam da annemden sonra gül koklamam, demiş herhalde. Pek konuşmaz onun hakkında. Çocuk yetiştirmek konusunda nasıl kendine güvendi bilmem. Karnem iyi gelirse omzumu sıvazlar, sessiz kalır. Zayıfım varsa “Yarın benimle dükkâna gel de gör, okumazsan ne olur.” der.

Neredeyse yüz yıllık bir handa köhne bir sahaf var babamın. Onun ceza zannettiği şey, benim için okuldan güzel. Eğer çalışmazsam sahaf bana kalır diye lise zamanlarında gemiyi iyice aزیya aldım. Zaten asi olmak için çok bahaneye de gerek yoktu. İçimden geleni yapmam yetiyordu. Okul müdüründen babama ayda bir iki telefon gelmesi işten bile değildi.

Sigarayla tuvalette yakalandığının ertesi günü babamın adlandırmasıyla “Benim gibi olma sakın!” sürgün yerine, benim içinse “Hazine adası sahafına” sabah yedi gibi geldik. Esasen sahafa ona kadar postacı bile gelmez ama dükkân komşuları, nevaleleriyle kahvaltı yapıp önce ülkeyi kurtarmak sonra eskileri yâd etmek en sonunda da “hay hak!” demek için bir dernek toplantısı hassasiyetiyle açılışı bu saatte yapar.

Ama bugün han çetesinin başka bir gündemi var. Mücellit Selim Amca yeni bir çırak arayışında. Bu önemli çünkü en son çırağını neredeyse on

yıl önce almıştı. Selim Amca, Ankara’da zaten tek. Muhtemelen ülkede de birkaç cilt ustasından biri. Öldü mü vay halimize. O el yazması eserleri tamir edecek kimse kalmaz beş on yıla. Derdi bu adamın. Ben, “Boş ver Selim Amca, senden sonrası tufan zaten.” diyorum ama onun nesli için ileriye düşünmemek çok zor.

Oraya buraya haber salmış, gelenler arasından üç kişiyi beğenmiş. Han çetesi, şimdi onları beraber mülakata alacak. Babam başta olmak üzere en azı otuz yıllık komşu olan bu adamlar için dükkânlarına sokacakları kişiler çok önemli. Mülakatı kazanacak kişiyi mahremlerine alacaklar. Hep beraber yetiştirecekler. Şikâyet edecekler, egosunu ezecekler, çay getirtcekler. Dış dünyayla çırak vasıtasıyla iletişim kuracaklar. Çünkü bu adamlar, modern dünyayı solumaz, ona bulaşmaz, entegre olmaz, boyun eğmez ama görmezden de gelmezler. Şimdiki zamanı, dokunmadan dürtmek için bir değnek lazım. E çırak da bunun için en güzel araç. Ta ki o değnek o dünyadan, onların dünyasına geçmeye hak kazanana kadar. Onlar gibi olana kadar. Değnek eğilip bükülüp içine kıvrılana kadar.

Uzatmayayım, üç değnek adayının ilki finans dünyasından bıkan bir hippi. Çömlekçi olmuş, o işi de özümseyince ciltçiliğe merak salmış. İki senedir Selim Amca’nın kapısında

miyavlayıp duruyor. Bir fırsat bulsa hemen içeri sıvışacak. Heyecanı bu yüzden herhâlde. Gözleri fıldır fıldır... Belki de hiperaktiftir, yoksa akşamdan kalma mı? Zira daldan dala atlayarak konuşuyor, bilemedim. Sonradan görme çiçek çocuğu, çınar ağaçlarının tarihinden minyatür sanatına geçerken beni su almaya gönderdiler.

Zaten ne söyleyeceğini adım gibi biliyorum. Babamın sahafında da görürüm ben bu Ferrari'sini satan bilgeleri. Oruç adamın ezanı beklemesi gibi hikmetli bir söz, irfani bir hareket, ulvi bir nasihat peşinde koşarlar. Babamla saatlerce konuşurlar, değerler; sorular sorar, kuyu gibi daha derine daha derine inmek isterler. Bakarlar ki Sahaf Hasan, Gariplerin Kitabı'ndaki dervişler gibi değil, umutları kırılıp giderler. Neyse ki Selim Amca onların beklediğini verir, onların dilinden konuşur. Konuşur da, şimdi iki saat muhabbet ettiğinin yarın yüzüne bakmaz. Hakikat şarabından tattırır ama asla kanmalarına izin vermez. Tadını hep damaklarında bırakır da zombi gibi peşine taktırır. Beslenemeyen zombiler de, her ne kadar beyinleri olmasa da bir süre sonra başka muhabbet deryasını sömürmeye gitme zamanlarının geldiğini anlarlar.

Altı soğuk su, iki çay, iki oralet, iki sade kahveyle geldiğimde ikinci aday, han çetesinin sorgusundan geçiyordu. Otuzlu yaşlarında profesyonel öğrenci. Lisans, yüksek lisans şimdi doktora. Arada kurslar, araştırmalar, üç sayılık bir dergi macerası zaten beşeri ilimler için Allah'ın emri... Anlayacağınız teorikten sıtkı sıyrılmış, ilk defa pratik yapacak heyecanlı bir ruh. Aday akademisyeni bayağı terletiyor bizimkiler. Makalelerini soruyorlar, sanki yayın kurulu hepsi. Bu adamların en iyi bildiği şey, her şeyden azıcık bilenleri, kendilerinin onlardan çok bildiğine ikna edebilmeleri. Selim Amca hep der zaten "Doğru soruyu sorarsan cevap verenden daha âlim olduğun düşünülür." Ben de doğru soruyu sormak konusunda çok düşünüyorum ama hep kendime sorduğumdan, sorunun nitelikli olup olmadığını hiç anlayamıyorum.

Sıradaki adayımız kaybetmeye mahkûm. Sabahtan beri telefonu beş kez falan çaldı. İki çocuğu varmış. İkincisi daha altı aylık, ilk kez annesi bakıyor. Kadın sürekli arıyor, yok hapşırdı, yok kustu, yok ağladı. Bizimki de demiyor ki; "Valideciğim mülakattayım, beni üç harfliler büyütmediyse halledersen sen, beş dakika rahat ver Allah'ını seversen..."

Yok, telefonu her seferinde açıyor, iki adım uzaklaşıyor, fısır fısır sabırla bir şeyler anlatıyor. Dedim bizim hançetesi bu kadını mülakatta sorularıyla parçalamak için tahammül ediyor yoksa dükkânda üç kereden fazla cep telefonu çaldığında adamlar normalde varoluşsal krize girerler.

Hanımefendi kütüphanecilik yüksek lisans öğrencisi ama lisansı sosyolojiymiş. Kitaplara olan sevgisinden bahsetti. Diğer adaylar da anlayamadı, biz kedileri sevdiğimiz için burada değiliz herhalde bakışı attılar. Erkek müzik grubu fanı gibi gözleri dola dola yazma eserler kütüphanesini nasıl gezdiğini anlatıyor. Bizim çete de herhalde son darbe şiddetli olsun diye hiç sözünü bölmediler anne mücellitin, kuzu kuzu dinlediler. O sırada benim telefon üst üste titreşince anladım benim tayfa uyanmış. Kazanmadıkları parayı harcarken yaşadıkları hayat pahalılığının heteredoks bunalımları üzerine konuşmaya başlamışlar. Ayakyolu için izin isteyip whatsapp sohbetine dram, korku, gözyaşı ve kan eklemeye gittim.

Döndüğümde mülakat bitmişti. Bizim çete sigaralarını yakmış, dünyaya indiklerinde, kendilerinden yüzyıllarca geride bir uygarlığa şahit olmuş, bu yüzden hem rahatlamış

hem de hafif acıma duygusuyla kibirlenmiş uzaylılar gibi sırtıp konuşuyorlardı. “Azizim, üstad, muhterem” hitaplarıyla başlayan cümlelerinin “yahu” diye başka cümlelere bağlanmasını bir süre izledikten sonra araya girdim ve “Selim Üstadım belli oldu mu yeni teşrik-i mesainiz?” diye sordum. “Oldu cancağızım, hanımefendi yarın sabah burada olacak” dedi.

Hayretler içinde kaldım! Öl dese ölecek, ne zaman gel dese gelecek iki köleden vazgeçip iki çocuğun kölesini part-time seçmiş bizim nadir mücellitimiz. Yüzümü görünce birbirlerine bakıp gülümsediler. Haydi, bakalım ders verme zamanı. Ama illa ki sorduracaklar çünkü bunlar sosyal işkence uzmanı. “Nedir sebep bu hanımefendiyi seçmeniz?” dedim. “Yahu açık değil mi?” dedi babam. “Seni daha zeki sanırdım” dedi herhalde zekâsının zekâtını vermek için kuru temizlemeci olan Sabri abi.

Assolistin çıkma zamanı geldiğini düşünen Selim Amca aldı sazı: “Çömlekçiyi ilk kalemde sildik. Dünün finans müdürüydü, bugün çömlekçi, yarın da mücellit olmak istiyor. Belli ki beş yıllık kalkınma planında ev yapımı ekmek sırası geldiğinde bütün öğrettiklerim kafede karamel makijatonun yanına

kruvasan olacak. Talebeye gelince, konuştuğça anladım ki bu zat öğrenmeye âşık. Güzel bir haslettir ancak aksiyonu dışlar. Üç beş kitapla uğraşır sonra ciltçiliğin kitabını yazar oysa ben zincirin halkasını arıyorum. İlim zanaatı kesmemeli.”

“Çok güzel anlattın Selim Amca.” dedim içimden. Artık zanaat zincirini bebe sümüğü keser. “İyi de hanımefendi bir saatte yedi kere bölünmeden, çocuklarından fırsat bularak senin zanaatını öğrenecek, yetmeyecek bir de devam ettirecek. Buna aklınız kesiyor mu sizin ağalar” dedim. Üçü birden bana, ne salaksın, sırtışı attılar. “Oğlum, bu kadın iki çocuklu bir anne, sosyoloji okumuş ama tatmin olmamış. Evlenmiş, istediği bölümü kazanıp yüksek lisansa başlamış.

Yetmemiş, doğurmuş; tez konusu olarak bu alanı seçmiş. Yetinmemiş, yazacağım şeyi önce öğreneyim, demiş. Kolayına kaçıp youtube videosu izleyeyim demeyip ustasını bulayım, demiş. Kalkmış buraya gelmiş. Sence bütün bunları yapan birisi, bu kadar zorluk içinde ben bu işi öğreneceğim diyorsa bırakır mı? Benim aradığım bu iştiyaktı, şükür ki buldum. Neyse kabahat bende açıklama yapıyorum sana. Hayat stajyerine profesör ders verir mi hiç! Git sen çayçı Cemal’e sor nedir bundaki sır diye, senin dengin odur. Bir de de ki bir daha çayın demini ayarlayamazsa kalır sınıfta bilsin.”

Bilsin ya bilsin dedim, çayhaneye doğru giderken, herkes bilsin, bir bilmesine gerek olmayan sensin.

PARTİDEN ÖNCE

III. KISIM

W. SOMERSET MAUGHAM

ÇEV.: BEYZA ŞEN

*Ç.N.: W. Somerset Maugham, *The Complete Short Stories, Volume I*

* Bu öykü üç kısımdan oluşmaktadır. Bu sayımızda III. kısmı okuyacaksınız.

I. Kısım için 11. Sayımız, II. Kısım içinse 12. Sayımıza bakabilirsiniz.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Bungalov'a geri döndüler. Harold banyo yaptı ve biraz kestirdi. Akşam yemeğinden sonra uzun uzun ve sakince konuştular. Harold, Millicent ile evlenmeden önce ara sıra, çok daha fazla içtiğini itiraf etti; gurbette kötü alışkanlıklara kapılmak kolaydı. Millicent'ın istediği her şeyi kabul etti. Ve Millicent'in doğum sonrası yatakta kalması için Kuala Solor'a gitmesi gerekmeden önceki aylar boyunca Harold mükemmel bir kocaydı, şefkatli, düşünceli, onurlu ve sevecendi; kusursuzdu. Onu almak için bir gemi geldi, altı haftalığına Harold'an ayrılacaktı ve o da yokluğunda hiçbir şey içmeyeceğine dair sadakatle söz verdi. Ellerini onun omuzlarına koydu.

“Ben asla sözümünden dönmem,” dedi vakur bir tavırla. “Ama öyle olmasa bile, sen bu kadar sıkıntı çekerken, benim senin sıkıntılarını artıracak bir şey yapacağımı düşünebiliyor musun?”

Joan doğdu. Millicent, daha önceki sakinin evinde kaldı ve orta yaşlarda nazik biri olan karısı Bayan Gray ona çok iyi davrandı. İki kadının yalnız kaldıkları uzun saatler boyunca konuşmaktan başka yapacakları pek bir şey yoktu ve Millicent zamanla kocasının alkolik geçmişi hakkında bilinmesi gereken her şeyi öğrendi. Kendini kabullenmekte en çok zorlandığı gerçek, Harold'a görevine

devam edebilmesi için tek koşulun bir eşi olmasının söylenmiş olmasıydı. Bu, onda sıkıcı bir kızgınlık duygusu yaratmıştı. Harold'un ne kadar inatçı bir ayyaş olduğunu öğrendiğinde de belli belirsiz bir huzursuzluk hissetti. Kendisi yokken bu arzuya karşı koyamayacağından korkuyordu. Bebeği ve bir hemşireyle birlikte eve gitti. Nehrin ağzında bir gece geçirdi ve gelişini bildirmek için kanoyla bir haber gönderdi. Gemi yaklaşırken endişeyle iskeleye göz gezdirdi. Harold ve Bay Simpson orada duruyordu. Küçük askerler sıraya dizilmişti. Millicent'in yüreği burkuldu, çünkü Harold sallanan bir gemide dengesini korumaya çalışan bir adam gibi hafifçe sallanıyordu ve Millicent onun sarhoş olduğunu biliyordu.

Eve dönüşü pek hoş olmamıştı. Orada oturmuş sessizce onu dinleyen annesini, babasını ve kız kardeşini neredeyse unutmuştu. Şimdi kendine geldi ve onların varlığının bir kez daha farkına vardı. Bahsettiği her şey çok uzak görünüyordu.

“O zaman ondan nefret ettiğimi biliyordum işte,” dedi. “Onu öldürebilirdim.”

“Ah, Millicent, böyle söyleme,” diye bağırdı annesi. “Onun öldüğünü unutma, zavallı adam.”

Millicent annesine baktı ve bir an

için ifadesiz yüzündeki kaşları çatıldı. Bay Skinner huzursuzca kıpırdandı.

“Devam et,” dedi Kathleen.

“Onun hakkında her şeyi bildiğimi öğrendiğinde bu, pek fazla rahatsız etmedi onu. Üç ay içinde bir kez daha alkolü bırakmasından sonra bir kriz geçirdi.”

“Neden o zaman onu terk etmedin?” dedi Kathleen.

“Bunun ne yararı olabilirdi ki? İki hafta içinde işinden atılırdı. Bana ve Joan'a kim bakacaktı? Kalmak zorundaydım. Ayıldığı zaman da şikâyet edecek bir şeyim olmuyordu. Bana hiç aşık değildi ama benden hoşlanıyordu; onunla aşık olduğum için değil, evlenmek istediğim için evlenmişim. İçkiyi ondan uzak tutmak için elimden gelen her şeyi yaptım; Bay Gray'in Kuala Solor'dan viski göndermesini engellemeyi başardım, ama bu sefer o viskiyi Çinlilerden aldı. Onu bir kedinin fareyi izlediği gibi izledim. Benim için çok fazla kurnazdı. Kısa bir süre sonra başka bir patlak verdi. Görevlerini ihmal etti. Şikâyet edileceğinden korkuyordum. Kuala Solor'dan iki gün kadar uzaktaydık ve bu bizim güvencemizdi, ama sanırım bir şeyler söylendi, çünkü Bay Gray bana özel bir uyarı mektubu yazdı. Bunu, Harold'a gösterdim. Öfkelendi ve bağırıp çağırdı ama gerçekten korktuğunu gördüm ve iki ya da üç ay

boyunca içmemişti. Sonra tekrar başladı. İzin süremiz dolana kadar bu böyle devam etti.

“Burada kalmaya gelmeden önce ona dikkatli olması için yalvardım ve bunun için dua ettim. Nasıl bir adamla evlendiğimi hiçbirinizin bilmesini istemiyordum. İngiltere'de olduğu süre boyunca gayet iyiydi ve gemiyle açılmadan önce onu uyardım. Joan'a çok düşküncü, onunla gurur duyuyordu ve Joan da ona çok bağlıydı. Onu her zaman benden daha çok sevmişti. Ayyaş olduğunu bile bile ona çocuğunun büyümesini isteyip istemediğini sordum ve sonunda onun üzerinde büyük bir etki yarattığımı anladım. Bu düşünce onu dehşete düşürdü. Ona, buna izin vermeyeceğimi ve Joan'ın kendisini sarhoş görmesine izin verirse onu hemen ondan alacağımı söyledim. Biliyor musunuz, bunu söylediğimde beti benzi attı. O gece dizlerimin üzerine çöktüm ve Tanrı'ya şükrettim, çünkü kocamı kurtarmanın bir yolunu bulmuştum.

“Bana, eğer onun yanında durursam, bir kez daha deneyebileceğini söyledi. Bu şeyle birlikte savaşmaya karar verdik. Ve o çok çabaladı. İçmesi gerektiğini düşündüğünde bana geldi. Bilirsiniz, kendini beğenmiş biri olmaya meyilliydi; benim yanımdayken çok alçakgönüllüydü, bir çocuk gibiydi; bana bağlıydı. Belki

benimle evlendiğinde beni sevmiyordu ama o zaman beni seviyordu, beni ve Joan'ı. İnsanı rezil etmesi yüzünden ondan nefret ediyordum, çünkü sarhoş olduğunda, ağırbaşlı ve etkileyici olmaya çalıştığında iğrenç oluyordu; ama şimdi kalbimde garip bir his vardı. Bu aşk değildi ama tuhaf, utangaç bir şefkatti. O, benim kocamdan öte bir şeydi, uzun ve yorucu aylar boyunca kalbimin altında taşıdığım bir çocuk gibiydi. Benimle gurur duyuyordu ve biliyor musunuz, ben de onunla gurur duyuyordum. Uzun konuşmaları artık beni rahatsız etmiyordu ve ben sadece onun görkemli tavırlarını komik ve çekici buluyordum. Sonunda kazandık. İki yıl boyunca içkiden bir damla bile almadı. Arzusunu tamamen kaybetmişti. Bu konuda şaka bile yapabiliyordu.

“O sırada Bay Simpson gitmişti ve Francis adında başka bir genç vardı.” ‘Ben ıslah olmuş bir ayyaşım, biliyorsun Francis,’ demişti Harold bir keresinde ona. ‘Eğer karım olmasaydı çoktan işten atılmışım. Dünyadaki en iyi eşe sahibim, Francis.’

“Onun bu sözlerini duymanın benim için ne anlama geldiğini bilemezsiniz. Tüm bunların yaşadığım her şeye değdiğini hissettim. Çok mutluydum.”

Sessiz kaldı. Kıyısında uzun süre yaşadığı geniş, sarı ve bulanık nehri düşündü. Titrek gün batımında beyaz ve pırıl pırıl parlayan ak balıkçılar sürü halinde nehirden aşağı uçuyor, sonra alçaktan ve hızla uçuyor ve dağılıyorlardı. Görünmeyen bir elin, görünmeyen bir arptan ilahi bir arpejle çıkardığı tatlı, saf ve bahar gibi karlı notaların dalgalanması gibiydiler. Yeşil kıyılar arasında, akşamın gölgelerine bürünmüş, hoşnut bir zihnin mutlu düşünceleri gibi dalgalanıyorlardı.

“Sonra Joan hastalandı. Üç hafta boyunca çok endişeliydik. Burada, Kuala Solor'dan daha yakın bir doktor yoktu ve bir yerlinin tedavisine katlanmak zorunda kaldık. İyileştiğinde, deniz havası almak için onu nehrin ağzına götürdüm. Orada bir hafta kaldık. Joan'ı doğurmaya gittiğimden beri Harold'dan ilk kez ayrı kalıyordum. Bizden çok uzakta olmayan, kazıklar üzerinde bir balıkçı köyü vardı, ama aslında oldukça yalnızdık. Harold hakkında çok düşündüm, ona karşı çok şefkatliydim ve bir anda onu sevdiğimi anladım. Kayık bizi almaya geldiğinde çok sevinmişim, çünkü ona söylemek istiyordum bunları. Onun için çok şey ifade edeceğini düşündüm. Ne kadar mutlu olduğumu anlatamam. Nehrin yukarısına doğru kürek çekerken

muhtar bana, Bay Francis'in kocasını öldüren bir kadını tutuklamak için taşraya gitmek zorunda kaldığını söyledi. Birkaç günlüğüne gitmişti.

“Harold'ın beni karşılamak için iskelede olmamasına şaşırdım; bu tür konularda her zaman çok titiz davranırdı; karı kocanın birbirlerine tanıdıklarına davrandıkları kadar nazik davranmaları gerektiğini söylerdi; ve onu engelleyen işin ne olduğunu anlayamadım. Bungalovun bulunduğu küçük tepeye doğru yürüdüm. Hindistanlı çocuk bakıcısı, Joan'ı arkamdan getirdi. Bungalov garip bir şekilde sessizdi. Etrafta hiç hizmetçi yok gibiydi ve ne olduğunu anlayamadım; acaba Harold beni bu kadar erken beklemiyor muydu ve dışarıda mıydı? Merdivenlerden yukarı çıktım. Joan susamıştı ve bakıcı ona içecek bir şeyler vermek için mutfığa götürdü. Harold oturma odasında değildi. Ona seslendim ama cevap vermedi. Hayal kırıklığına uğramıştım çünkü orada olmasını bekliyordum. Yatak odamıza gittim. Harold dışarıda değildi; yatakta uzanmış uyuyordu. Bu durum karşısında çok eğlenmişim, çünkü her zaman öğleden sonraları hiç uyumuyormuş gibi davranırdı. Bunun biz beyazların edindiği gereksiz bir alışkanlık olduğunu söylerdi. Usulca yatağın yanına gittim. Onunla şakalaşacağımı düşündüm. Cibinliği

açtım. Sırt üstü yatıyordu, üzerinde sadece bir peştemal vardı ve yanında boş bir viski şişesi duruyordu. Sarhoştı.

“Her şey yeniden başlamıştı. Bunca yıldır verdiğim tüm çabalar boşunaydı. Hayallerim paramparça olmuştu. Her şey umutsuzdu. Öfkeden deliye dönmüştüm.”

Millicent'in yüzü bir kez daha kıpkırmızı oldu ve oturduğu sandalyenin kollarını sıktı.

“Onu omuzlarından tuttum ve tüm gücümle sarstım. 'Seni hayvan,' diye bağırdım, 'seni hayvan. O kadar öfkeliydim ki ne yaptığımı ne söylediğimi bilmiyorum. Onu sarsmaya devam ettim. Ne kadar iğrenç görünüyordu bilemezsiniz, o iri yarı şişman adam, yarı çıplaktı; günlerdir tıraş olmamıştı, yüzü şişmiş ve morarmıştı. Ağır ağır nefes alıyordu. Ona bağırdım ama hiç aldırış etmedi. Onu yataktan çıkarmaya çalıştım ama çok ağırdı. Orada bir kütük gibi yatıyordu. “Aç gözlerini,” diye bağırdım. Onu tekrar sarstım. Ondan nefret ediyordum. Ondan daha da çok nefret ediyordum çünkü bir hafta boyunca onu tüm kalbimle sevmiştim. Beni hayal kırıklığına uğrattı. Beni hayal kırıklığına uğrattı. Ona ne kadar iğrenç bir canavar olduğunu söylemek istedim. Onun üzerinde hiçbir etki bırakamamıştım.

“Gözlerini açmalısın,” diye bağırdım. Bana bakmasını sağlamaya kararlıydım.”

Dul kadın kuru dudaklarını yaladı. Nefesi aceleye gelmiş gibiydi. Sessizdi.

Kathleen, “Eğer o durumda ben olsaydı, uyumaya devam etmesine izin vermenin en iyisi olduğunu düşünürdüm,” dedi.

“Yatağın yanındaki duvarda kısa bir kılıç vardı. Harold'ın sıra dışı objelere ne kadar düşkün olduğunu bilirsiniz.”

“O dediğin ne?” dedi Bayan Skinner.

“Saçmalama anne,” diye cevap verdi sinirli bir şekilde. “Hemen arkandaki duvarda işte.”

Her nedense gözlerinin bilinçsizce üzerinde durduğu Malay kılıcını işaret etti. Bayan Skinner, sanki yanında bir yılanın kıvrılmış olarak yattığı söylenmiş gibi, biraz korkmuş bir hareketle hızla kanepenin köşesine çekildi.

“Birden Harold'ın boğazından kan fişkırdı. Kocaman kırmızı bir kesik vardı.”

“Millicent,” diye bağırdı Kathleen, ayağa fırlayıp neredeyse ona doğru sıçrayarak, “Tanrı aşkına ne demek istiyorsun?”

Bayan Skinner ağzı açık, irkilmiş gözlerle ona bakıyordu.

“Kılıç artık duvarda değildi. Yatağın üzerindeydi. Sonra Harold gözlerini açtı. Tıpkı Joan'inkiler gibiydi.”

“Anlamıyorum,” dedi Bay Skinner. “Anlattığın gibiye nasıl intihar etmiş olabilir ki?”

Kathleen kız kardeşinin kolunu tuttu ve onu öfkeyle sarstı.

“Millicent, Tanrı aşkına açıkla.”

Millicent kendini salıverdi.

“Kılıç duvarın üzerindeydi, sana söyledim, ne olduğunu bilmiyorum. Kan vardı ve Harold gözlerini açmıştı. Bir anda öldü. Hiçbir şey demedi ama bir tür soluk alıp verdi.”

Sonunda Bay Skinner bir şeyler söyledi.

“Seni zavallı, bu bir cinayet.”

Yüzü kıpkırmızı kesilen Millicent ona öyle bir nefretle baktı ki, Bay Skinner geri çekildi ve daha sonra bağırdı.

“Millicent, bunu sen yapmadın, değil mi?”

Sonra Millicent hepsinin damarlarındaki kanın buza dönüştüğünü hissettiren bir şey yaptı. Kıkırdadı.

“Başka kimin yaptığını bilmiyorum,” dedi.

“Tanrım,” diye mırıldandı Bay Skinner.

Kathleen ellerini kalbine götürmüş, sanki kalbinin atışları dayanılmazmış gibi dimdik duruyordu.

“Peki sonra ne oldu?” dedi.

“Çılgılık attım. Pencereye gittim ve açtım. Bakıcıyı çağırdım. Joan'la birlikte yerleşkeye geldi. 'Joan olmaz,' diye bağırdım. ‘Gelmesine izin

verme.' Aşçıyı çağırdı ve ona çocuğu almasını söyledi. Ona acele etmesi için bağırdım. Geldiğinde Harold'ı gösterdim. Beyefendi kendini öldürmüş! diye bağırdım. Bir çığlık attı ve evden dışarı koştu."

"Kimse yaklaşmadı. Herkes korkudan ne yapacağını şaşırmişti. Bay Francis'e bir mektup yazdım, olanları anlattım ve hemen gelmesini istedim."

"Ne demek ona olanları anlattım?"

"Nehrin ağzından döndüğümde Harold'ı boğazı kesilmiş halde bulduğumu söyledim. Bilirsiniz, tropik bölgelerde insanları çabucak gömmek zorundasınızdır. Bir Çin tabutu aldım ve askerler hisarın arkasında bir mezar kazdılar. Bay Francis geldiğinde, Harold gömüleli neredeyse iki gün olmuştu. O sadece bir delikanlıydı. Ona istediğim her şeyi yapabilirdim. Ona Harold'ın elinde kılıç bulduğumu ve hiç şüphesiz bir alkol krizi sırasında kendini öldürdüğünü söyledim. Ona boş şişeyi gösterdim. Hizmetçiler, ben denize gitmek için ayrıldığımdan beri çok içtiğini söylediler. Kuala Solor'da da aynı hikâyeyi anlattım. Herkes bana karşı çok nazikti ve devlet bana emekli maaşı bağladı."

Bir süre kimse konuşmadı. Sonunda Bay Skinner kendini topladı.

"Ben hukuk mesleğinin bir üyesiyim. Ben bir avukatım. Bazı görevlerim

var. Her zaman çok saygın bir işimiz oldu. Beni korkunç bir duruma soktun."

Dağınık zekâsının içinde saklambac oynayan cümleleri ararken eli ayağına dolaştı. Millicent ona küçümseyerek baktı.

"Bu konuda ne yapacaksın?"

"Bu bir cinayet, olan bu; buna göz yumabileceğimi mi sanıyorsun?"

"Saçmalama baba," dedi Kathleen sertçe. "Kendi kızından böyle vazgeçemezsin."

"Beni korkunç bir duruma soktun," diye tekrarladı.

Millicent tekrar omuzlarını silkti.

"Sen söyledin bana. Ve ben buna tek başıma yeterince katlandım. Artık sizin de sıkılma zamanınız gelmişti."

O anda kapı hizmetçi tarafından açıldı.

"Davis arabayı getirdi, efendim," dedi hizmetçi.

Kathleen bir şeyler söylemeye çalıştı ve hizmetçi geri çekildi.

Bayan Skinner dehşetle, "Şu anda partiye gidemem," diye bağırdı. "Çok üzgünüm. Heywood'ların yüzüne nasıl bakacağız? Ve Piskopos da seninle tanışmak isteyecektir."

Millicent kayıtsızmış gibi bir hareket yaptı. Gözleri alaycı ifadesini koruyordu.

"Gitmeliyiz anne," dedi Kathleen.

"Uzak kalırsak daha komik görürüz." Millicent'a öfkeyle

döndü. “Ah, bence bütün bu olanlar korkunç derecede kötü.”

Bayan Skinner çaresizce kocasına baktı. Kocasını onun yanına gitti ve koltuktan kalkmasına yardım etmek için elini uzattı.

“Korkarım gitmeliyiz anne,” dedi.

“Ve ben de Harold'ın bana kendi elleriyle verdiği şapkamdaki ak balıkçılarla.”

Onu odadan dışarı çıkardı, Kathleen de hemen arkalarından geldi ve bir iki adım geriden Millicent geldi.

“Buna alışacaksın, biliyorsun,” dedi sessizce. “Başlangıçta sürekli aklıma geliyordu ama şimdi iki ya da üç gün boyunca unutuyorum. Herhangi bir tehlike yokmuş gibi.”

Cevap vermediler. Koridordan geçip ön kapıdan çıktılar. Üç bayan arabanın arkasına bindiler ve Bay Skinner da şoförün yanına oturdu. Marşları yoktu; bu, eski bir arabaydı ve Davis, motoru çalıştırmak için kaputun yanına gitti. Bay Skinner arkasını döndü ve Millicent'a hışımla baktı.

“Bu, bana hiç söylenmemeliydi,” dedi.

“Çok bencilce.”

Davis yerine oturdu ve arabayı Papaz'ın bahçe partisine doğru sürdü.

-SON-

GÜNDÜZ DÜŞLERİ

MERT YAMAÇ

EDİTÖR: MEHMET EMİN ÜNAL

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Gündüz düşler görürüm bazen. Koşar yılki atları kıyı boyunca uçsuz bucaksız. Sarı yelesi, mavi yelesi, en çok da kırmızı yelesi. Nalları her vuruşunda suya, serinler onlara ilhamla bakan çocukların hayalperest kuşları. Her nal vuruşunda savrulan kum taneleri, rengarenk bir yel olur, ormanlara, çayırlara umut taşır, yeşertmek için. Düşlerimde renkleri göremezdim eğer gözlerindeki güneşten bakmayı akıl etmesen. O zaman bilemezdim kuşların nasıl serin kaldığını, ormanın, çayırın nasıl umut yeşerttiğini. Bir düşümde bakmıştım gözlerindeki güneşe, parçalara bölünmüş, her parçam başka kıtalara rüzgarlarla savrulmuştu. Her parçam birbirinden habersiz aramıştı Anka kuşunu.

Bir parçam en yükseğinden Alpler'in Paris'in üç renkli alazına dikine bir dalışta aramış, bulamamış, bir parçam sarı nehrin derinlerine dalmış dört bin yıllık tufanın izlerine bakmış, görememiş, bir parçam Moskova önlerinin geniş alanlarında Momis-Uli ile "polyushka polye" söylemiş ve yaşamının kurşun seslerinde duyamamıştı. Anka Kuşu gölgelere saklanmış. Gölgede, karanlıkta gözden ırak kalmış. Gözlerindeki güneşten bakmayı öğrenene kadar.

Yılki atları koşuyor yelelerinde peri kızlarıyla. Ne zaman görsem peri

kızını, burada yağmur başlıyor. Ve yağmur yağarken artık gökyüzü beni korkutmuyor, ısıtıyor çünkü gözlerindeki güneş, gölgelerdeki üşümeyi aldı götürdü.

Yine bir düşün içindeyim, bir arenada. Taş oturma sıralarının en sonunda otururken ve meydanda gladyatörler yokken salıveriyorlar aslanı. Aslan bir delikten girip kayboluyor. Bekliyorum nereden çıkıp da üzerime atlayacak diye. Yabancı biri yanıma yaklaşınca atıveriyorum arenanın üst sırasından aşağıya adamı. Neden bilmiyorum. Aslanın çıkıp üzerime atlayacağı yok. Zaten aslanın artık şansı yok. Kıvrılmışım cenin pozisyonunda ve karnımdan beynime bıçak acısıyla girmeye çalışan şeyle cebelleşiyorum. Korkuyorum önce ama hemen hatırlıyorum buna şerbetli olduğumu. Anlamaya bak. Kim bu acı? Aslında acı değil. Yavrum diye sarılan anne yarısının karanlıklar ülkesinden özlemi bu. Korkmaya gerek yok, acı ile sevgiyi karıştırmamayı öğrendin. Anne yarın sana hatırlatıyor; "yaşamayı önemse oğul, bir daha gelmeyeceksin bu diyarlara."

Tutunuyorum yelelerine ben de yılki atının. Ben tutununca kırmızı yelesi bu at, dönüp dağlara doğru koşmaya başlıyor. Yükseliyor yükseliyor sürekli. İnsanlardan ve seslerden uzağa, bulutların bittiği yerin ötesine,

Hermes'in diyarına.

Birden ağırlaşıyor temposu kızıl yelelinin. Sanki tüm bulutların yükünü yüklemiş. Gözlerim birden görmez oluyor ve bedenimi saran kuvvetli kolların beni sıkmaktan çok hafiflettiğini hissediyorum. Yılıknın sırtında kim ki beni saran. Bu dağın tanrısı olmalı.

Fısıldıyor Helenike heceleriyle bir şeyler. Tam da dedemim diyarları ama ben bilmem diyecekken bildiğimi anlıyorum bu dili. “Gözlerinle bakma, çünkü yanarlar”, “Ellerinle tutma bileğinden koparlar”, “kollarınla sarma küle dönerler”, “saçlarına dokunma sarıp boğarlar, eğer yoksa cesaretin gözlerinden bakmaya, elleriyle tutmaya, kollarıyla sarmaya, saçları olup savrulmaya” diyor, ekliyor; “Cupid'i bilir misin?” “Khronos kanatlarını kesti Cupid'in, ki okları yere düşmüştü”.

“Ezberle bu ezgiyi;

Zaman akarken en gür şelalelerde

Götürdü aşkı taşan sellerde

Uçamadı kesilmişken kanatları acımasız ellerde

Savunmasız kaldı düşen her kum tanesine”

Ve birden kayboluyor Hermes. Kızıl yılık hafifliyor ve hafiflemekle kalmayıp kanatlarını çıkarıyor. Bulutların üstünden son hızla uçmaya başlıyor. Masallarda olur sanırdım, gerçekten de olurmuş. Kimi insanlar

var ki, ölüme yakın, nefes almaya bağımlı, taklit ederler kanatlı atları. Kragos dağından atlarlar takma kanatlarıyla. Hiç özenmedim onlara, biraz da korkudan. Şimdi kanatların üstündeyim, ayaklarımın altında dağlarla denizin henüz saflığını kaybetmeyen dansı dönüyor. Öldürmemiş kaptan oğlunu bir kürek darbesiyle, intihar etmemiş henüz Belce kız.

Kanatları da kırmızıymış, cesaret edip bakınca fark ediyorum. Nedense giderek yükseliyor. Yükseldikçe nefes almak zorlaşıyor. Gözlerim kararıyor. Simsiyah bir boşluk; bayılmış olmalıyım.

Yüzüme çarpan sağanak ile ayıldım. Neredeyim? Bir ses bağılıyor “Taksiarkos”, “Ne yapıyoruz devam mı tamam mı, Thor’u kızdırmayalım” Kalkedon’dayım anladım. Apollon tapınağını inşa ediyoruz. Bu eski asker bana “Taksiarkos” deyip duruyor sanki orduyuz da komutanım. Thor kızacakmış tüküreyim kızıl sakalına. Korktuğumu bilseler yağmurda gökyüzünden, Apollon tapınağına çimentocu başı yapmazlardı beni. “Devam” diyorum “devam”, “bu temel dökülecek durmak yok, yağmur bizi durduramaz”. Kanatlı ata ne oldu diye düşünüyorum, yemekten sonra uyudum da rüya mı gördüm yoksa geçmeyen kabuslarıma geri mi

döndüm? Çimento kuyusunda bir bağırtı koptu. “Adam düştü”. Kulağım sağır olsa duymasam, “ip atın, ip atın”. Sardı beline ama dibe batıyor. Kuyu yeni kireçlendi alev alev şimdi orası. “İpi çek”, “ipi çek”. Çektikçe çoğalıyor ip ama köleden iz yok. İp bitmiyor köle çıkmıyor. Dişlerim sızlıyor. Neden? “Devam” dersin tanrılar için daha çok sızlar dişin.

Kanadını hızla çarpınca belli belirsiz ayılıyorum. Çok sıkı sarılmış olmalıyım kanatlarına. Kafam gidip geliyor. Yağmur çok daha şiddetli etrafta şimşekler çakıyor. Bir kümülonimbüsün içinde olmalıyız. Kafam gidip geliyor. Kollarımla sarıldığım atın kızıl kanatları bir var bir yok, kızıl yeleler bir var bir yok, sarı saçlar var. Kolundan sarmışım, sırlıklam bedeni. Kolu yanıyor, kendisi üşüyor. Göremiyorum yüzünü, saçları ıslak kapatmış mı yüzünü? Yoksa gözlerim mi yanıyor yağmurdan. Kızıl kanatlar geliyor, o sarı saçlar gidiyor. Kızıl yeleler gidiyor kollarımda ıslak bir tanrıça kalıyor.

Her şey birden nasıl değişiyor. Buluttan çıkmakla pırıl pırıl bir gökyüzünde buluyoruz kendimizi. Aşağıda yılkı atlar kıyı boyu suları sıçratarak koşmaya devam ediyor. Kızıl yılkı dönüp bana bakıyor. Gözlerini o zaman fark ediyorum. Ne kadar derin. Çağlayan gibi akıp

çoğaltan gözler. Nerden hatırlıyorum bu gözleri. Oysa görmedim hiç ömrümde böyle bakan gözler. Atıveriyor sırtından beni, kıyıya yakın denizin üstünde. Hey! Yüzemem ben. Derindeyim şimdi ve elimde bir deniz yıldızı var. Beş kollu yıldızın bir kolu az içe doğru bükük. “Hatırlıyorum seni, kıyıda kurumak üzereydin seni denize geri bıraktığımda”. Konuşmuyoruz. Suda nasıl konuşulur? Ama anlaşıyoruz. Venüs’e bakarken hissettiğim sonsuzluğu hissediyorum. “Yaralı kolun hangisi?” Ruh mu, ateş mi, hava mı, su mu yoksa toprak mı? “Öğrenmeye başlayacaksın” diyor.” Sen kıyıda kururken beni değil kendini döndürdün hayata”. “Şimdi düşün bakalım hangi kolum bükük olan?”. “Acıyor mu” diyorum. “Yaralı değil ki, sadece artık dengede. O nedenle bükük.”

Zor yerden sordu, nefes almak için zamanım kalmadı ki, nerden bileyim hangisi dengede; irade mi, zekâ mı, duygular mı, maddeler alemi mi? Zor soru nefes almalıyım, ben yüzme bilmiyorum. “Yüzme bilinmez ki o zaten var, beni bırak şimdi” diyor. Bırakınca yukarı doğru çıkmaya başlıyor bedenim.

Uzun sürmüş olmalı denizin yüzüne çıkmam. On gece mi geçmiş sanki?

Büyük bir dalga çarpınca bedenime, kendimi kumsalda buldum. Yılkı

atları yok, kimse yok.

On gün mü sürmüş dipten çıkmak? Odysseus muyum ben, neden bu kadar kızdı bu deniz?

Başımda tatlı bir dönme hissi var. Derinden çıkarken yarı bulanık bilincimle gördüklerimi belli belirsiz hatırlıyorum.

“Serbestsin” diyor. Sarı saçlarıyla yüzünü gizleyen tanrıça, “aklına ilk geleni çağır, bakalım nelerin peşine düşmüşsün”

“Nefes nefese kalmak deyince akla ilk gelen nedir”?

–“on gün boyunca terinden şarap yapmak.”

“Sevdiğini bir daha gördüğünde ne düşünürsün”?

–“memelerden saçılan boncukları.”

“Görmeyeli en çok neyi özlemişsin”?

–“sırtının pürüzsüz beyazında gözü açık uyumaları.”

“Şimdi yanında olsa ne isterdin”?

–“bir yudum kızl şarap, bir nefes yar dudağı.”

“Gitmeden ne vermesini isterdin sana”?

– “güneş doğana kadar içime çektiğim kokusunu.”

“Sana desem ki o gelmeyecek”

–“beklerim tek başıma nehrin sonunda.”

Bir soru daha sordu sanki sarı saçlı tanrıça, ama hatırlayamadım. Zor soruydu. Düşünmüştüm ve düşününce hiddetlenip gitmişti

hızlıca. O gidince vermiştim hatırlayamadığım o cevabı.

Şimdi kıyıdaım artık.

Beklemenin kıyısı burası. Kimse yok.

Neyi beklediğimi bilmiyorum.

Kumsalda kuru bir yere oturuyorum, kurumaya ve ısınmaya ihtiyacım var. Sırtüstü yatıp kumun sıcaklığını tüm bedenimde hissettiğim anda ayak parmaklarımın ucuna bir şeyin dokunduğunu hissediyorum. Bir yengeç bu. Kiskacının dış tarafıyla ayağıma dokunuyor. Doğrulup ayağımı çektiğimde “korkma” diyor, “sana zarar vermem”. “Ne istiyorsun” diyorum, bir soru sormak istediğini söylüyor ve neyi beklediğimi soruyor. Bir şeyi beklediğimi nereden çıkardın dediğimde, “beklemenin kıyısındasın ya oradan bildim” diyor.

Bilmiyorum, neyi beklediğimi bilmiyorum.

Soruyorum, sen ne arıyorsun burada ve nasıl konuşabiliyorsun diye; ben insandım ve bir nehri takip ederken kendimi burada ve yengeç olarak buldum diyor ve hikayesini anlatmaya başlıyor:

“Biz üç kişiydik, coşkun akan bir nehir boyunca, nehrin denize döküldüğü yeri arıyorduk. Nehir bazen öyle genişliyor ve çoğalıyordu ki, sanırsın deniz. Bazen de öyle daralıyordu ki inanmazsın bir baş parmağı kalınlığında ve cılız akıyordu. Anlamıyorduk,

açıklayamıyorduk bunun nedenini. Şimdi düşünüyorum da biz üç kişiydik ama ben bu ikisini önceden hiç tanıımıyordum. Nerede başlamıştı bu yolculuk onu da hatırlamıyordum. Bir gün nehrin bir dağın kayalık bir yamacında birden bittiğini fark ettik. Dikkatlice baktığımızda nehir kayaların arasından kaybolup yerin altına doğru çekiliyordu. Gün batana kadar nehrin yerin altına çekildiği yerde bir gedik aradık, yerin altına inmeli ve nehri takip etmeliydik. Akşama doğru bulduk. Bir insanın girebileceği büyüklükte bir gedikti. Suyu atlayıp aşağıyı keşfetmeliydik. Hangimiz yapacaktı? Düşündük tartıştık ve bu yola birlikte çıktık, bu dalışı da birlikte yapacağız dedik. Hep birlikte atladık. Su güçlü bir akıntıyla bizi de derinlere doğru çekmeye başladı. Tam nefesimiz yitti derken suyun üstünde bir açıklık belirdi ve oraya doğru yüzerek yer altında çok büyük bir kanalın içinden nehrin akmaya devam ettiğini gördük. Nehir kenarında kayalık bir yol bile vardı. Yola çıktık ve nehrin aktığı yönde yürümeye devam ettik. Kanal boyunca kanalın duvarlarında bölüm bölüm değişkenlik gösteren, parıltılı ve renkli kayalara rastladık. Sanki soğumuş göktaşları gibi, sanki mücevher gibiydiler. Bir süre sonra kapkaranlık bir bölüme geldik göz gözü görmüyordu ve biz çok

korkuyorduk. Ancak o korkuya rağmen kahkaha atıyor, aynı zamanda büyük bir heyecanla daha hızlı ilerlemeye devam ediyorduk. Sonunda ne olacağını görmek için sabırsızlanıyorduk. Derken ilerde aydınlık ve genişleyen bir alan fark ettik. Alana geldiğimizde nehir yine kayaların arasından kaybolmuştu. Alanda devasa bir kapı, kapının önünde ultra lüks koltuklar ve koltuklarda oturan üç kadın vardı. İçimizden biri bu manzarayı görünce heyecanla kadınlara doğru koşmaya başladı. Onu fark eden ilk kadın da hemen kalkarak onun önüne geçti ve birbirlerine dokundukları an ikisi birden bayılarak yere düştüler. Sonra ikinci arkadaş ve ikinci kadın da düştü. Sonra bir kadın daha geldi ve şimdi iki kadın ellerinde kalın birer zeytin dalıyla üzerime doğru geliyorlardı. Bense zeytin dallarının ucundan tutarak direniyordum. Çok korkuyordum ama onlar da korkuyordu. Sanırım ağaçta bayılta bir koku vardı çünkü artık bilimcim bulanmaya başlıyordu.

Sonra kendimi bir pazar yerinde buldum. Pazar yerinde tanımadığım insanlarla dolu bir Pazar tezgahındaydım ve tezgâh ağzına kadar balık doluydu. Elimde bir kâğıt kalem vardı. Sevgilime mektup yazmak istiyorum ama o kadar çok balık vardı ki yazamıyordum. Kafamı

kaldırıp pazar yerinin öbür ucunda onu görüyordum. O beni görmüyordu.

Kendimi bir anda yapayalnız, bir yatakta uyanmış olarak buldum. Ellerimde siyah eldivenler vardı. Pazar tezgahında da ellerimdeydiler. Bunları çıkarmadan mı uyudum acaba? Birden panikledim, çünkü eldivenler elimden çıkmıyordu bir türlü. Koşarak yatak odasından çıkıp salona girdim sanki sevgilim orda ve bana yardım edecek. Gerçekten uyandım bu kez. Ellerime baktığımda ellerimin yengeç kısıncasına döndüğünü fark ettim. Sonra o iki kadın bana yeraltının krallığına yasak olarak girdiğini ve artık hayatıma beklemenin kumsalında bir yengeç olarak devam edeceğimi ve beklediğim şey gelmeden eski halime dönemeyeceğimi söyledi. Ve işte buradayım.”

Yani burada sevgilini mi bekliyorsun diyorum. Hiç sevgilim yok ki diyor. O zaman neyi bekliyorsun diyorum. Neyi değil kimi bekliyorum diyor. E söylesene o zaman kimi bekliyorsun diyorum. Pazar yerinde beni fark etmeyen sevgilimi bekliyorum diyor. E hani sevgilin yoktu diyorum. Pazar yeri benim düşümdü, düşümdeki, içimdeki sevgiliyi bekliyorum diyor ve soruyor: sen neyi bekliyorsun? Neyi değil diyorum, kimi bekliyorum?

İlk günler bu beklemlerin nasıl süreceğini bilmesem de çabuk geçeceğine inanıyordum. Hatırlıyorum sabah doğan güneşi izle denize gir çık kumsalda biraz yürü çayırlarda dolaş yemişlerden ye karnını doyur, e fena değildi bu bekleyiş. Üç gün sürdü. Sonra haftalık döngüler halinde kâbus girdapları, halüsinasyonlar ve sanrılar, ağlamalar ve uykusuzluklar. Beklemenin kıyısı tüm ihtişamı ve güzelliğiyle işkence ediyordu ruhuma. Ne gündüz düşü ne gece düşü, her şey gerçektir beklerken Calli’yi.

İlk kabusta kara bir bulut ben güneşlenirken tepemden hızla indi ve boğum boğum olmuş kara kollarını boğazıma dolayıp beni nefessiz bıraktı. Bilincim bulanıkken hatırlıyorum söylediği ismi; Calli diyordu. “Öyle keyif içinde mi bekleyeceğine sandın Calli’yi sana gelmemesi için kapatacağım tüm yolları görürsün. Her şeyi hafife alan insanoğlu öğren artık kanamadan yok mutluluk.”

İlk böyle duydum ismini. Neyi değil kimi beklediğimi...

Sonra putlaşmanın kâbusu başladı. Bir taşın üstündeydim belki de taşın kendisi. İçimde fırtınalar, kaygılar, korkular ve merak varken; dışım taş kesmiş ifadesiz ve hissiz bir

görüntüde beklemedeydim. Aslında belki iki gün sürdü ama iki asırdan uzun geldi. Her yerimin buz gibi olduğunu fark ettim. Bir tek kalbim atmakta o da tüm gücüyle son tempoda ama nafile ısıtamamaktaydı taş bedenimi. Gökte kara bulutlar deniz deli dalgalı. Bir an iki kara bulut arasından sanki güneş doğmuş gibi hızla bir ışık çarptı bedenime ve bir anda sıcacık oldum. Taş çözüldü, bulut dağıldı ve deniz duruldu. Dilimden istemsiz bir şeyler döküldü: "Calli" Beklediğimin ismi.

Böyle geçti yalnızlığın ve beklemenin sahilinde günler. Ve beklemenin sahilinde bazı kabuslarımı ertesi sabahları unutmayı öğrendim. Ben kâbusları unuttukça her gece ay ile Jüpiter arasından sarı bir yıldız parlıyor bazen iki bazen üç saat ve bazen de uykulara dalana kadar oradan beni ısıtıyordu. Sanki beklediğimi biliyor ve sanki beni ısıtıyordu.

Ve sonra bir sabah gözlerimi açtığımda arkası bana dönük olarak denize bakan uzun sarı saçlı tanrıçayı gördüm. Hemen koşup ona arkasından sarıldım. Sarıldığım anda başka bir dünyadaydım sanki bulutların üzerinde ayaklarım yerden kesilmiş ve uçarken dünyamıza bakıyor ve onu daha farklı görüyordum. Her şey çok güzel ve

gerçektir. Sonra bir anda kayboldu tanrıça ve aynı anda sahil yeniden doldu yıldı atlarıyla.. Yengeç el salladı, *"beklemenin sahili bitti ama sen biraz daha sık dişini."*

Sıktım dişimi ama dişim kırılmadı. Gülerek bekledim biraz daha Calli'yi. Ve bir gün güneşin batmasına yakın, çarşaf gibi denizden yüzerek bana doğru yaklaşıırken gördüm sarı saçlarını. Bir kolunu tüm heybetiyle kaldırıp denize çarparak kulaç atarken öbür kolu ile denizin yüzünde ufak daireler yaparak ilerliyordu. Yavaş, kendinden emin ve bir o kadar da kararlı.

Denizden çıkarken tüm sarı saçları yarı çıplak bedenine yapışmış; arkasına güneşi mi almış, kendisi mi güneş anlamadığım bir güzelliikle kıyıda durdu. Sonra kol sandığım şeyin kanat olduğunu fark ettim ve bir kanadığı olabildiğince geniş açıp üstündeki suları atarken öbür kanadını kumlara sürüyerek yanıma geldi.

"Ben Calli, ilham perin, çağırdın geldim" dedi.

Ben mi çağırdım diye geçirdim aklımdan, çünkü dilim tutulmuştu konuşamadım önce.

Yere sürüdüğü kanadını kaldırdı ucuyla dudaklarıma dokundu ve "sus sadece dinle." dedi.

“Beni sen yarattın, bu rüya da senin. İlham dediğin şey senin içindeydi. Bunun için tanrılara ihtiyacın yoktu. Ama yanıldın ve beni aradın. Ararken kendi düşüniün içinde kayboldun ve beni bulduğunda bile bana tapınmak geçti içinden. Şimdi ya uyanacaksın ya da yeniden uyandığını sandığın başka bir düşte bulacaksın kendini. Düş görmek güzeldir orda beni bulursun ama uyandığında unutma ki ben zaten senin ruhunda olacağım göklerde değil.”

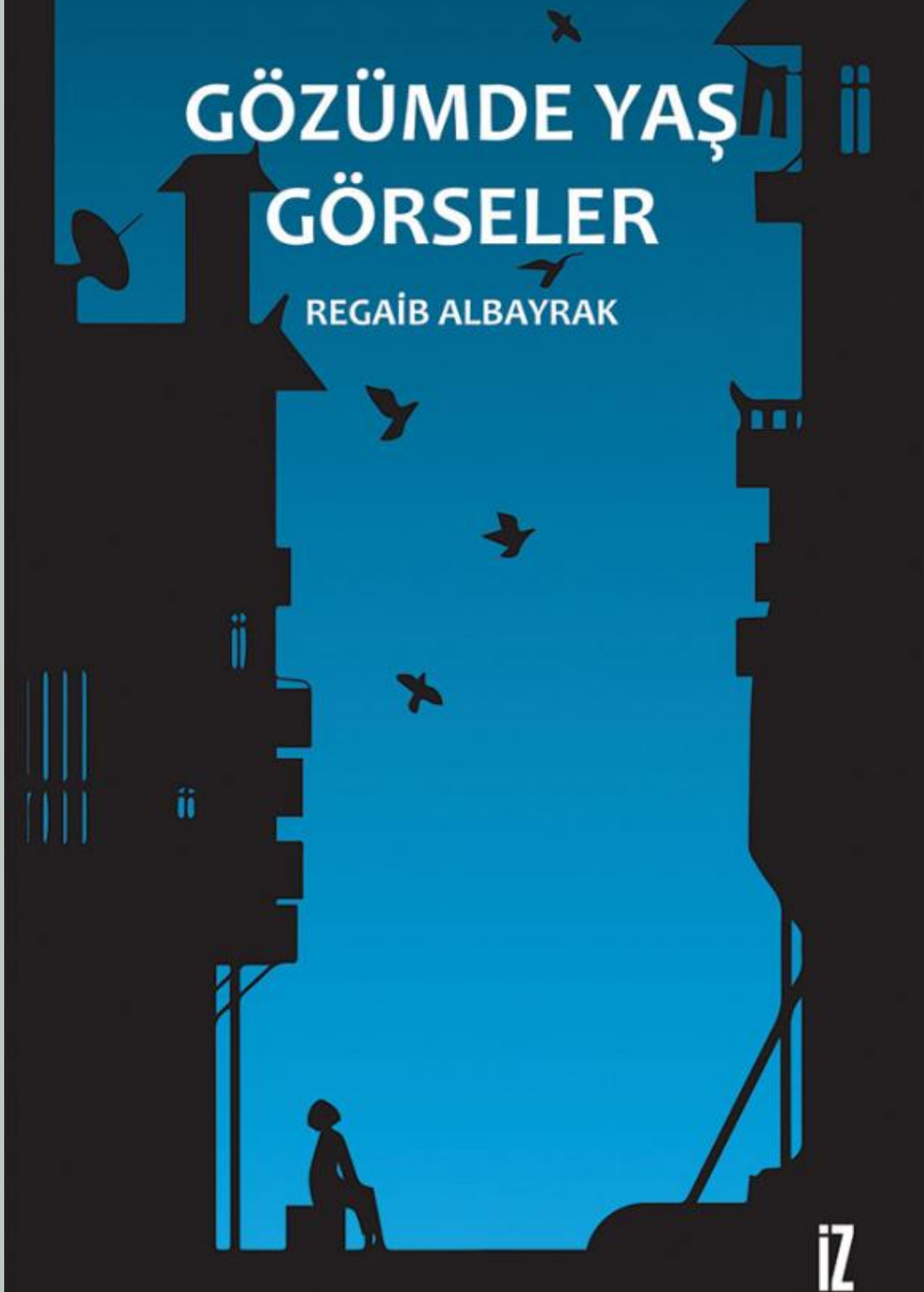
Sonra sağlam kanadını başıma koyarak uyan artık dedi.

Uyandım ve tepemde bir rüya kaparı Calli'nin gözü gibi bana ta içime bakıyor.

Uyandım mı yine bir düşte miyim?

BİR RÜYANIN HİKÂYESİ

REGAİB ALBAYRAK

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Severek dinlediğimiz ne kadar türkü varsa hepsinin yakılma kararı bir hikâyeye dayanır. Çünkü insanlar hikâyesi olan şeyleri dinlemeyi severler. Hayattan, kendi hayatımızdan parçalar arayıp dururuz şu dünyada. İnsan hüznün aşığı mutluluğun ise sevgilisidir. Bu sebeptendir ki gülen değil ağlayan insanlar hep dikkatimizi çeker. Ben hikâyesini bildiğim türküleri dinlerken daha bir farklı hissederim her zaman. Bunun sebepleri arasında elbette türkünün yanıklığı var lakin daha da önemlisi o türküye ait olan hikâyedir benim için. Yaşanmışlık veya yaşanmamışlıklarla örülü, bizden, içimizden gelen şeyler yükselince arşa hepimiz payımıza düştüğü kadarını alıveriyoruz. Hikâyesi olan şeylere sevgim ve saygım bundan beri gelmektedir ve bu sebeptendir ki metinlerimin çoğunun bir hikâyesi vardır. Öykümün hikâyesi anlatmam istenilince bunlar arasından benim için en ilginç, en ürkütücü ve en gerçek olanını paylaşmak istedim: *Saatleri Durdurma Medresesi*.*

Henüz lise çağlarım... Sıcak ve bunaltıcı Adana akşamlarından birinde erkenden uyumak için odama geçtim. Bir müddet bir şeylerle

oyalandıktan sonra duvarda asılı olan saatin tik-tak seslerine dikkat kesilip oyalanmama devam ettim. Bir süre sonra bu tik-tak seslerinden zihnimi ve kulaklarımı alamaz olduğumu fark ettim ve test etmek için odamdan balkona açılan pencereyi açarak gökyüzüne daldım. Hava bulutsuz ve parlaktı. Yıldızları, ayı, gökyüzünü izleyip hayaller kurmak istedim ancak saatin çıkardığı sesler buna müsaade etmedi. Saate o kadar dikkat kesilmiştim ki bir ara bunun psikolojik bir şey olabileceğini düşünüp dışarı çıkmaya karar verdim. Üzerimi değiştirip aileme ufacık bir yalan söyleyerek evimizin karşısındaki parka inip yürüyüş yapmaya başladım. Derin derin nefesler aldım ama sesler hâlâ kulaklarımdaydı. Korku ve panik tüm bedenimi kapladı. Dışarıdayım, evde değilim ama saat tik-takları duyuyordum. Zihnimin bana oyun oynadığını düşünürken kolumdaki saate gözüm ilişti. Sesin ondan geldiğini düşünerek çıkarıp bir kenara fırlattım. Adımlarım sıklaştıkça sesin yavaş yavaş kaybolduğunu hissettim. Bunun kolumdaki saatten kaynaklandığını düşünerek evime döndüm. Biraz televizyon izleyip zihnimi dağıttıktan ve uyukum iyice geldikten sonra yatağıma gidip yattım.

*Gözümde Yaş Görseler, Regaib Albayrak, İz Yayıncılık, 2019, s.27-37

Vakit gece yarısını epey geçmiş olacaktı, en azından ben böyle düşünüyordum. Odamdaki saatten gelen tuhaf sesle sıçradım.

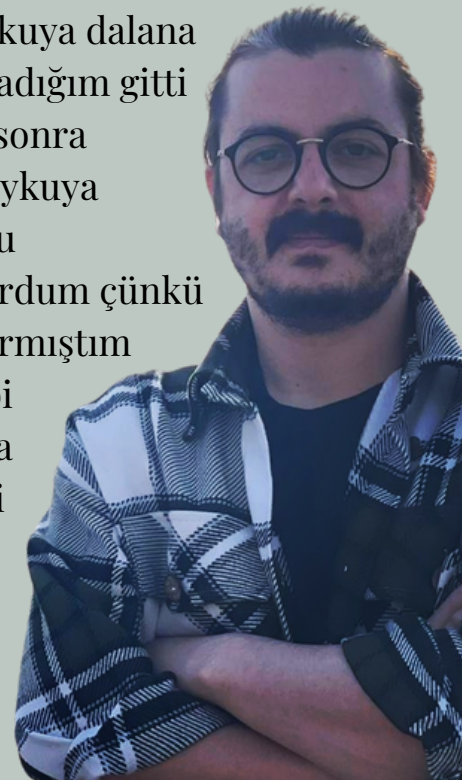
-Duyduğum sesler ve yataktan sıçrama hariç olmak üzere bundan sonra anlatacaklarım rüyadır.”

Duvarı, tam yatağımın karşısında asılı olan saatin akrep ve yelkovanı çıldırmış gibi dönüyor dönerken de “şşşşşş” diye bir ses çıkarıyordu. Bu sesin beni uykumdan uyandırdığını düşünerek saate doğru yaklaştım. Akrep ve yelkovan hızlı bir biçimde dönüyor, tuhaf ve ürkütücü sesler çıkarıyordu. Bu ses birden tüm evi kaplıyor ve ben tüm odaları gezip tek tek saatlerin durumunu kontrol etmeye başlıyorum. Antrede ilerlerken birden ev bükülmeye ve duvarlardaki tüm prizler ve anahtarlar küçük birer saate dönüşmeye başlıyordu. Anahtarların hepsi saate döndüğü için ben ışıkları açamıyor ve ev büküldüğü için de yürümekte zorlanarak odama doğru koşuyordum. Odama gelince duvarda asılı olan saatimin normalden daha da fazla büyüdüğünü görüp önünde duruyor ve izlemeye devam ediyordum. Biraz vakit geçtikten sonra akrep ve yelkovan bazı rakamlarda duruyor sanki bir şifre giriyorlarmış gibi çeşitli rakamlara hareket ettikten sonra uykumdan

uyanıyordum. Uyandığım zaman ilk duyduğum ses saatimin tık-takları oluyor ve sıcaklığın da etkisiyle bütün vücudum kan ter içerisinde kalıyordu.

Günlerim bu rüyayı tekrar tekrar görmekle geçti. Ailemden utandığım için de saatten korktuğumu ve odamdan çıkarmak istediğimi söyleyemedim. Her gece bu ıstıraba maruz kalarak uykuya dalıyor ve aynı kâbusu görüyordum. Uyandığımda üstümden adeta silindir geçmişçesine her yerim ağrıyor ve uzun kasılmalardan sonra zorlukla kendime gelebiliyordum. Artık evde yalnız kalamıyor saatlerden hem korkuyor hem de nefret ediyordum.

Bu korku ve ıstırap dolu günlerin birinde tüm cesaretimi toplayarak saati gizlice odamdan çıkarıp mutfığa sakladım. Yatağıma girip uzun zaman sonra rahat bir uyku çekebileceğimi düşünüyordum. Uykuya dalana kadar her şey planladığım gitti ve uzun bir zaman sonra gönül rahatlığıyla uykuya daldım. Aynı kâbusu görmeyi beklemiyordum çünkü saati odamdan çıkarmıştım fakat umduğum gibi olmadı. Rüyayı daha şiddetli ve ürpertici bir biçimde tekrar tecrübe ettim.

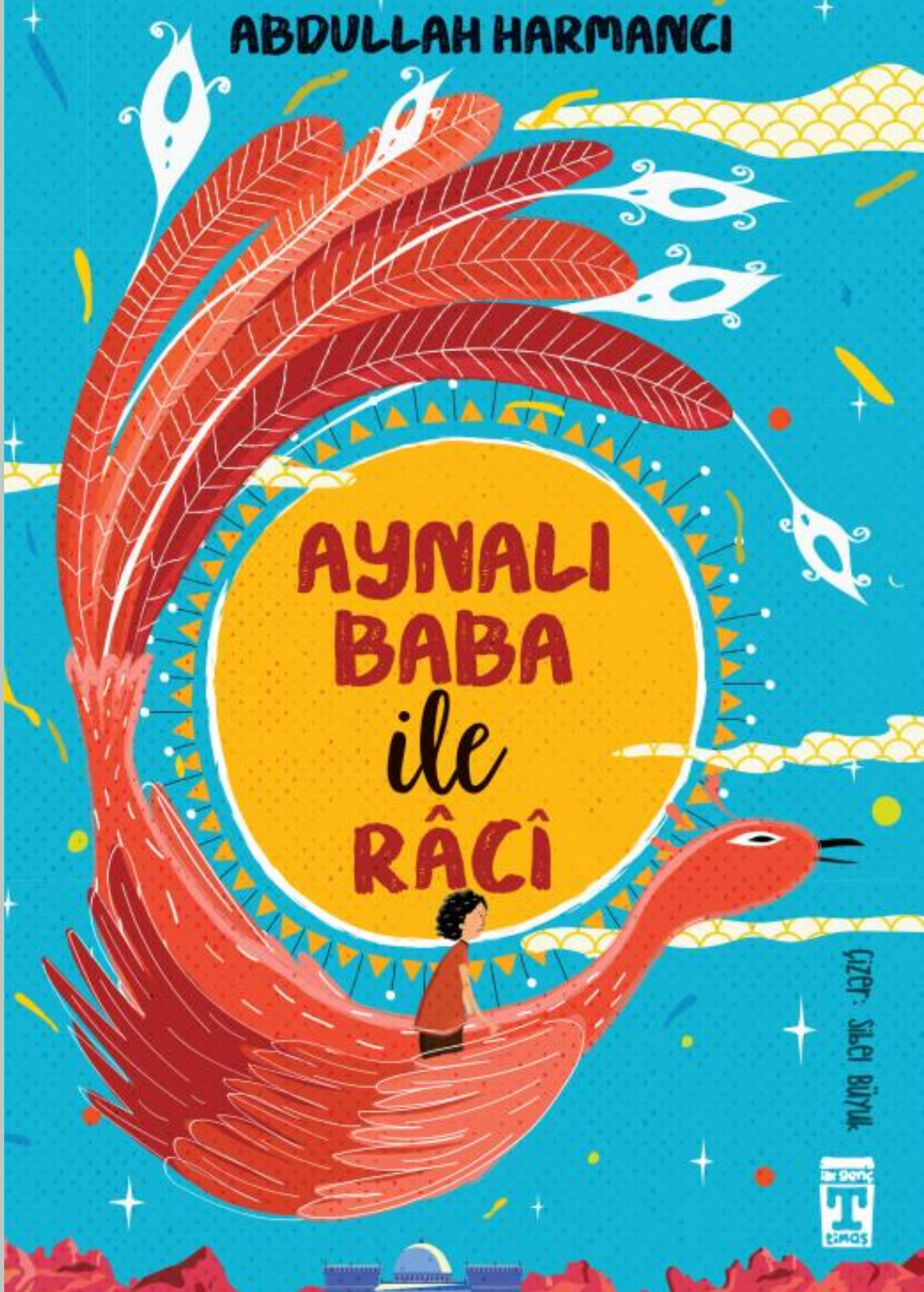

Tecrübe ettim diyorum çünkü rüyam her defasında saate bakarken sanki yarım kalıyor ve devam etmiyordu. Düşündüğüm gibiymiş, rüyam daha doğrusu kâbusum yarım kalıyormuş ki o gece devam etti. Rüyamda, odama gelip büyüyen saatin karşısında beklerken çeşitli rakamlara, bir şifre giriyormuşçasına giden akrep ve yelkovanı dikkatle takip ettim. Bir müddet sonra saat daha da büyüyerek beni içerisine aldı. Artık saatin içerisindeydim. Birden akrep ve yelkovan aynı hızıyla dönmeye başladı. Saniye çubuğu beni yakalamaya çalışıyormuşçasına daha da hızlanıp aramızda bir kovalamaca başlattı. Bunun bir rüya olduğunu

biliyordum ama yine de saniye çubuğuna yakalanıp ölmek için var gücümle koşuyordum. Tam beni yakalayıp ortadan ikiye keskin bir bıçakla böler gibi böleceği zaman saatin kapağı açıldı ve bir güç beni dışarı fırlattı. Tekrar odama düşmemle yataktan fırlamam bir oldu. Uyandığımda yine kan ter içerisinde gece saatlerce koşmuş gibi yorgun ve tutulmuştum. Uzun bir vakit bekledim. O günden sonra bu rüyayı bir daha hiç görmedim ama aradan geçen onca zamandan sonra öyküsünü yazdım. Öyküsünü yazmış olduğum bu rüyanın hikâyesi de tam olarak böyle başladı.

SORUSU OLAN CEVAP BULUR

SÜLEYMAN ÇINAR

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Dizeler arasında dolaşırken donup kalırım bazen. Şairin anlatım kudreti karşısında aklım şaşar, gözlerim afallar, zihnim ve gönlüm tutulur. Bir çocuk kitabında da böyle şairane cümlelerle, gönlün ve zihnin ele ele verip farklı âlemlere misafir olduğu ifadelerle, merakı ve düşünceyi gıcıklayan altı çizilesi satırlarla karşılaşmak beni cezbetti.

Aynalı Baba ve Raci, Abdullah Harmancı'nın Amak-ı Hayal'den esinlenerek yazdığı kıymetli bir kitap. Kahramanımız Raci; içi içine sığmayan, meraklı, heyecanlı, sorularıyla şaşırtan, öğrenme hevesiyle taşan bir çocuk. Annesine sorular sorar, doğanın güzelliklerine bakar, çocukça saflıkla hakikati arar; hürmetini, hayretini ve gönlünün derinliklerinde saklı bilgeliği diline döker. Bir gün Aynalı Baba ile tanışır ve hayatı değişir.

Aynalı Baba, Raci'yi anlattığı hikâyelerle besler. Onu hikâyelerin içinde hikmet dolu yolculuklara çıkartır. Zorlu görevler çıkar karşısına Raci'nin. Kimi zaman başarır, kimi zaman hüsrana uğrar Raci. Hüsrana uğrasa da ümitvar olmayı telkin eder Aynalı Baba. Zira kemalat yolu zordur. İlk Hiçlik Dağı'nın zirvesine tırmanır Raci, iradeyi öğrenir yani istediğin zaman istememeyi... Ardından Aydınlık'ın safında Karanlık'la savaşı. Savaş çok çetindir.

Sonra Anka ile evrenin derinliklerini dolaşır, tefekküre dalar. Hint padişahının oğlu olur, bilgelik dolu yolculuğa çıkar. Sonra Cabülka şehrinin sakini olur, insana dair nice güzelliği fark eder. Ve daha nice farklı ve hikmet dolu yolculuğun misafiri olur.

“Günlerimi dolduramıyordum ama zihnim sorularla doluydu.” diyerek çocukların doğal hâlini yansıtan, merakın güzelliğini gösteren doğal bir akış sunuyor kitap. “İçimde başka bir içim daha vardı ve ben içimden çıkmak istediğimi hissediyordum.” derken çocukların ve çocukluğunu unutmayan yetişkinlerin hislerine tercüman oluyor. Kelime dağarcığını geliştiren, cezbedici betimlemelerle dolu akıcı bir anlatımla dil zevki aşıyor. Yer yer mizahi üslupla tebessüm ettiriyor. Gönlü derinden sarsan, gönülde nice mânâ fişekleri yakan kıymetli cümlelerle dolduruyor dimağımızı. İnanıyorum ki bu cümleler, çocuklarda nice güzel soruya ve onlarla beraber merakla nice âlemin kapısını arayabileceğimiz nice güzide sohbete vesile olacaktır. Kitapta da denildiği gibi: “Sorusu olan cevap bulur. Sen soru sordun. Cevabı hak ettin. Kalbinde bir soru bittiğinde bir yerlerde cevabı biter.”

OKURLARA DÖKÜLEN YÜKLER

HAZIRLAYAN: EZGİ DALAN

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Sevgili okurlarımız,

“Okurlara Dökülen Yükler” adlı bölümümüz; siz edebiyat seven Öykümen Edebiyat okurları için açılmış özel bir bölümdür. İletişim çağında, internetin sınırsız hizmetlerinden yararlanmak daha kolay; eskilerde dergiler ile iletişim kurmak, mektup vesaire yoluyla daha zor da olsa gerçekleşiyormuş, şimdi çağımızın da getirdiği yenilikler ile edebiyata, okurlara ulaşmak daha kolay. Okurlara Dökülen Yükler, adlı bölümümüz bu kolaylığı uygulamaya dökmek adına açılmıştır. İnsan bir emek verdiğinde, onun yankısını da duymak istiyor. Bu sayfanın amacını önceki iki sayıdan da biliyorsunuz; okur ile iletişim halinde olmak, gündemimiz olan edebiyatı farklı yollar ile tartışmak, daima daha çok öğrenip gelişmek şeklinde sıralanabilir.

Yakup Hocamdan aldığım bayrak ile sizlere kendimi tanıtayım, ben Ezgi Dalan. Edebiyata gönül vermiş, bu alanda kalem oynatan çoğunluktan bir parçayım. Çocukluğumda araladığım kitap dolu odanın kapısı, yorgan altında küçük bir fener tutarak okuduğum satırların ışığı ile düşe kalka bugünlere geldim. Türk Dili ve Edebiyatı mezunu, çiçeği burnunda Türk Dili ve Edebiyatı yüksek lisans öğrencisiyim.

Dergimizin 12. sayısında siz okurlarımıza sorulan soru ile başlayalım: “Edebiyat, sizin için ne ifade ediyor?”

Edebiyat, “Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla estetik bir şekilde ifade etme sanatıdır.” Türk Dil Kurumu Sözlüğünde en genel anlamıyla böyle bir tanım içerir. Bilimsel açıdan baktığımızda edebiyat tek bir tanım içerse de insanların zihninde yankı yapan onlarca tanım var. Sizlerin attığı mesajlardan aynı hissiyatı yaşayan arkadaşlar olduğu gibi, bambaşka tanımlar yapan arkadaşlar da oldu. Edebiyatın çok yönlü oluşuna dem vurduğumuz anlar oldu, bu mesajları aktarmadan önce sizlere kendi tanımımdan bahsedeceğim.

Kitaplar ile çok küçük yaşlarda, daha okumaya bile başlamadan önce tanıştım. Tokatlıyım, çocukluğumda Tokat’ın eski evlerinden birinde kirada yaşıyorduk. Bilenler bilir, eski ahşap evleri; aşağıdaki tüm odalar avluya açılır, beyaz duvarlar, ahşap direkleri vardır, bu evlerin. Bir gün, muhtemelen yaramazlık yaptığım bir gün, aşağı kattaki odalardan birinin kilidini kırarak içeri girdim. Oda, duvar boyu uzanan raflar içerisinde kitaplar ile doluydu. Odanın ortasındaki yuvarlak masa da dahil her yer, kitap doluydu!

Gerçekliğinden emin olduğum, teyit ettirdiğim hayal ile gerçek arasındaki ânım; ilerleyen yıllarda tanımadığım yazarları keşfetme ve daima daha çok okuma seyrinde ilerledi. Bu yüzden edebiyat benim hayatımı aydınlatan, gizem perdesini aralayan, öğrenme isteğimi körükleyen, heyecanımı, merakımı diri tutan, hayatımın en önemli nesnesi haline geldi. Duygularımı beslemesini bir kenara bırakırsak, her şeyden önce mesleğim. Geçmişe dönüp baktığımda, edebiyatı seçmesem ne okurdum diye düşünüyor, cevap bulamıyorum. Bu yüzden iyi ki edebiyat!

Edebiyat, insanın kendisini ifade etmesinin en geçerli yoludur. Bu durumda şöyle bir soru çıkar ortaya; edebiyat özne haline gelen “ben” için midir yoksa başka insanlar, ülkeler çapında bakıldığında evrensele ulaşmak için midir? Okurlarımızda da zaman zaman gördüğüm bir durum oldu, insan kendisinin aynısını bir yerlerde görebilmek için mi okur, yazar? Ben, edebiyata evrenselölçüde bakmaya çalışıyorum. Ruhumu doyurması, heyecanımı beslemesi, merak unsurunu beslemesi, yazma ihtiyacı vesaire gibi durumları bana iyi gelse de; edebiyat, insanı anlamak, bireyden yola çıkarak toplumu anlayabilmek içindir. İnsan, içindir edebiyat; öğretir, iyi

hissettirir, bazen gerçeklerden korur, bazen gerçekleri insanlara gösterir, bazen sığınak olur bazen hesaplaşma, bir açığı kapatır edebiyat. Dolması gereken boşluğa sürülen merhem gibidir, zamanla iyileştirir, tamamlar; hem birey için hem toplum için. Edebiyat, benim için her zaman keşfetmek hem zaman tanıdık simalar arasında huzuru bulmak demektir. Onlarca, yüzlerce tanım yapılabilir; her his başka bir tanımı doğurur.

Sizlerin edebiyat hakkındaki görüşlerinize geçelim:

“Öncelikle edebiyat nedir, sorusu ile başlamak istiyorum. Bu soruya verilen çok kıymetli bir çok tanım veya düşünce olduğunu biliyoruz. Ama bu tanımların dışında edebiyat nedir, diye sorulduğunda benim cevabım: “insan” oluyor. Bana göre; insanı insan yapan şeydir, edebiyat. Neden böyle bir cevap verdiğimi açıklamam gerekirse; bir insanın en önemli temel ihtiyaçlarından biri bana göre insanın ruhunu beslemesidir. Bunu da edebiyat aracılığıyla yapar insan, istediği o doyum noktasına edebiyat vasıtasıyla ulaşabilir. Biz duygu ve düşüncelerimizi anlatırken edebiyatı bir "araç" olarak kullanıyoruz. O aracın sahibi de bana göre insan oluyor. Edebiyat sizin için ne ifade ediyor, diye sorulduğunda aklımdan geçen

düşünce seli içerisinden çekip aldığım cevaplardan birisini söylemem gerekirse: "Edebiyat benim için özgürlük alanını" esasında. Beni, bizi birbirimizden farklı yapan birçok etken var, hepimiz aynı değiliz farklı açılardan bakabiliyoruz hayata. Düşüncelerimizi kağıda dökerken hepimiz, farklılıklarımıza rağmen özgür olabiliyoruz. Bu gerçekten inanılmaz bir şey. Bu nedenle yukarıda da söylediğim gibi edebiyat benim için bir özgürlük alanıdır. Edebiyatın içerisinde sınırlar yok o yüzden edebiyatı "gökyüzü olarak" simgelersek biz insanlar da; gökyüzünde özgürce dolaşan, gökyüzünü güzelleştiren kuşlar gibiyiz."

-Münevver Armağan

"Edebiyat benim için ne anlama geliyor?"

Aslında bu soruyu oturup dakikalarca düşündüm. Bu sorunun cevabını tek bir cümleye indirgemek oldukça zor. Edebiyat, okuduğum bölüm olması sebebiyle benim bütün hayatımı kapsamakta. Bütün edebiyat öğrencileri için elbetteki bu böyle değildir. Ancak ben edebiyatı çocukluğumdan itibaren her zaman sevdim. Henüz okuma yazma bilmeden önce babamın anlattığı masallarla, okuduğu hikayelerle edebiyat hayatıma girmişti. Edebiyatın yalnızca ortaya çıkan metinlerden ibaret olmadığını düşünüyorum.

Çocukluğumdan itibaren kurduğum bütün hayaller, bilinmezlikler, içinde yaşadığım karmaşık duyguların aslında edebiyatın ta kendisi olduğunu düşünmekteyim. Ortaya çıkan metinler de içimizde yaşadıklarımızın yalnızca küçük birer yansımaları değil midir zaten? Bir insanın içinde boşluk hissi varsa o insan yazmak ister. Bu boşluk hissi bende kendimi bildim bileli var. Çünkü kendimi hiçbir zaman bu dünyaya ait hissetmedim. Ben çocukken babamın anlattığı o masaldaki top tavşandım. Biraz büyüdüm ve kurbağayı öpen o prenses oldum. Biraz daha büyüdüm ve bir kitaptaki vampirin arkadaşı oldum. Her dinlediğimde, her okuduğumda kendime bir yer buldum. Ancak kendi dünyama hiçbir zaman sığamadım. Karanlık ve loş yerleri sevdim

çünkü bu dünyadan soyutlandığımı hissettim. Ahmet Haşim'in Yollar adlı şiirinde hayali kente giden o kimsesiz, ebedî yollarda yürüdüm. Kızıl havaları seyrettim, akşam oldu. Sonra "Akşam, yine akşam, yine akşam, /Göllerde bu dem bir kamış olsam" dedim. Bir kamışa sığırdım da yine kendim olamadım. 'Eğer edebiyat okumasaydım edebiyatı sever miydim?' Diye soruyorum kendime. Evet severdim. Şu an olduğundan çok daha fazla severdim. Çünkü edebiyat tarihi içinde boğulduğumu hissettiğimde açıp bir kitap okuyorsam şunu biliyorum ki,

edebiyat benim için nefes almak kadar değerli."

-Sümeyye Ergintürk

"Edebiyat benim için bir dönüm noktası oldu diyebilirim. Herkesin hayatında dönem dönem zor zamanları olmuştur. Edebiyat da benim o dönemlerde o zorluklardan çıkış yolum oldu. Geçmişe baktığımda küçükken edebiyat, pek fazla ilgimi çekmezdi. Fakat onunla tanıştıktan sonra ne kadar ilgimi çektiğini fark ettim ve anladım ki; kendimle başbaşa kalmak istediğim zamanlarda edebiyat da benimle beraberdi. Ayrıca geçmişten günümüze kadar insanların sorunları hemen hemen benzer ve bu sorunlarını aktarmak için kimi bir şiir yazmış kimi de bir roman. Sonuca baktığımızda ise her birimiz o yazılan şeylerden bir parçamızı buluyoruz ve bu da edebiyatın mucizelerini bize sunuyor. Bana gelirsek okuduğum en sıradan şeyde bile hayal dünyamda onu mükemmel yapabilmek edebiyat sayesinde oluyor. Kısacası edebiyat bana kendimi bulma fırsatı veriyor."

-Hilal Cimoğlu

"Merhaba... 'Edebiyat, sizin için ne anlama geliyor?' sorunuza cevap vermek için yazıyorum sizlere. İngiliz dili ve edebiyatı öğrencisi olarak konuya hem çok uzak hem de bir o

kadar yakın olduğumu düşünerek kendimce bir şeyler söylemek istedim. Tek bir cümleyle özetlemem gerekirse; edebiyat benim için kendi sözlüğümde ustalar derlemesinin bir dalıdır. Tiyatro ve sinemaya ilgi duyan birisi olarak her zaman bu alanlara "ustalar derlemesi" gözüyle baktım. Şimdiyse sizin bu sorunuza gördüğümde aslında sadece tiyatro ve sinemanın değil, işinde iyi olan insanların oluşturduğu her derlemeye bu tamlamayla yaklaşılabileceğini fark ettim. Edebiyat, bi'nevi dediğim gibi ustalar derlemesi; geçmişte, yüzyıllar önce odalarında, herhangi bir dört duvar arasında ya da uçsuz bucaksız gökyüzünün özgürlüğüyle çerçevelenen doğada, yazdıkları cümlelerin kendilerinden çok sonra isimlerini yaşatacak birer cevher olduklarından bi'haber onları yazan ustaların emeği, özgürlükleri kısıtlanmış ama yazar ruhunun gölgesini boyunduruğu altına girmek zorunda kaldıkları otoritenin üzerinde tutan yazarlarımızın cesareti, sadece kadın oldukları için kendi isimlerini hiçe sayarak kalemlerinden taşan cümleleri okutabilmek için erkek isimleri altında birçok şeyi göze almış kadın yazarlarımızın azmidir. Edebiyat bazı alanlara kıyasla zaman zaman durgun, zaman zaman coşkun bir ırmak değildir; dalgaları dünyanın dört bir yanında başkalarının ayaklarına

değen denizdir. Irmak akar, sadece onu görmek isteyen için ordadır. Edebiyat ise görülmek istemese dahi bir yerlerde canlı cansız fark etmeksizin varlığını hatırlatan oluşumdur. Zamanında ölüm tehlikesi dahi göze alınarak paylaşılan eserlerin cümleleri altında yatan cesaret zenginliği, zenginliğin enginliğidir. Edebiyata bölümü hariç uzak kalan birisi olarak zaman zaman ayaklarıma değen dalgaların cümlelerini; hayatımdaki nokta, virgül ve ünlemlerin varlığını seviyorum. Teşekkür ederim.”

-Aşlı Işık

“Edebiyat, benim için hayat demek... Kendimizi her ifade edişimizde aslında birazcık da olsa edebiyata ihtiyaç duyarız. Çünkü edebiyat iletişim kurmamızı da sağlar. Benim için sadece klasik okumak değildir edebiyat, ruh özgürlüğüdür, ahlaktır. Her kurduğum sohbette yapabildiğim tek bir yorum bile edebiyattır, benim için. Hayatla başa çıkmamı sağlayan yine edebiyattır. Bir markete ya da bakkala gittiğimizde nasıl matematiğe ihtiyaç duyuyorsak, sohbet ettiğimiz her dakika da o kadar edebiyata ihtiyaç duyuyoruz aslında. Bu yüzden edebiyat hayattır, benim için.”

-Aleyna Çakır

“Edebiyat, benim için özgürlüğü ifade ediyor. Edebiyat; negatifikten

pozitifliğe bir geçiş aracı ve bunun için kendimi özgür hissediyorum, edebiyata ve onun güzelliklerine sığınıyorum. Bi'nevi hayallere, yeni bir umudun olduğu yerlere yolculuk yapıyorum ve beni gerçekten iyi hissettiriyor. Bu yüzden edebiyat benim için çok ayrı bir yerdedir. Edebiyata zevk gözüyle bakıyorum. Herkesin zevkleri ve kaçış noktaları var, benimki de edebiyat. Edebiyatı sevmemin bir diğer sebebi; herkes tarafından aynı anlamı olmama farklı anlamlar çıkarılabilmesi. Edebiyat, yeri geldiğinizde sizin arkadaşınız, yeri geldiğinde de çok güçlü bir çılgık olabilir. Tek bir şekilde süreklilik taşımaz. Edebiyat her yerdedir ve bu özelliği hoşuma gidiyor. Edebiyat benim için iyi duygulardan ibarettir ve ilgimi çeken bir kavramdır fakat bu demek değil ki edebiyat tamamen iyidir. Edebiyat ile tanışmam arkadaşım sayesinde, kitaplar vasıtasıyla oldu. Sürekli "şu kitabı oku, şunu al" şeklinde sözlerle beni zorladı. Bende aldım okudum ve kitabın ruhunu ilk orada keşfettim. Daha sonra farklı ülkelerin edebiyatlarını, yazarlarını araştırdım. Ama gerçek edebiyatla asıl tanışmam üniversiteye başlamadan önce bir arkadaşla tanışmam sayesinde gerçekleşti. Anladım ki ben sadece klasik, bilinen kitapları okuyormuşum. Farklı farklı kitapları bu arkadaşım sayesinde tanıdım, öğrendim ve hala öğrenmeye

devam ediyorum, bir öğretmen gibi benim için. Birçok kitap hediye edildi, işte o zaman benim için özel bir şey olduğunu anladım.”

-Eren Güvenç

İşte, Öykümen Edebiyat okurlarından “Edebiyat, nedir?” sorusuna cevaplar... Tek bir kavram, onlarca tanım; edebiyatın bilimsel tanımının yanında, hisler ile oluşan tanımları, sorumuza cevap veren arkadaşlara teşekkür ederiz.

Anlıyoruz ki, edebiyat bazen, insanı insan yapan etkenlerden biri oluyor. Her şey insan için, insan olabilmek içindir. Bazen amaca giden yolda araç olabilmektir, edebiyat. Özgür olmak; yeni dünyalar keşfetmek olduğu kadar ruhen de özgürlüğü yakalayabilmek, ifadeleri söze dökmekte cesur, okuma seçimlerinde, hislerde de özgür olabilmektir, edebiyat. Bazen bir zorunluluktur edebiyat, ihtiyaçtan gelen bir zorunluluk. Ağır derslerin, farklı dillerin, farklı düşüncelerin ve kırık notların altında ezilebilmek, meslektir edebiyat. Bazen külfet bazen şükür sebebidir. Hayatın yansıması, aynasıdır. Yol boyunca gezdirilen bir aynayı taşımaktır. Bazen bir dönüm noktasıdır, hayatın zıvanadan çıktığı yerde rayları yerine oturtabilmek, eve gidiş yolunu bulabilmektir.

Ustalar derlemesi, büyükler ligidir. Emeği büyük insanların oluşturduğu yapıt, sıradanlığı mucize haline getiren şeydir, edebiyat. Bazen, birinin sesini çıkaramadığı yer de “ses” olmaktır, fedakârlıktır. Bazen sakın sakın akan ruhu okşayan bazen ise gürül gürül akan değdiği taşı delen bir ırmaktır. Hayatın; cümlesi, noktası, virgülü, ünlemidir. Hayatın ta kendisidir; kitap seçiminde özgür olabilmek, satırları dizebilmekte cesur olabilmektir. Kendini iyi hissedebilmektir, edebiyat. Hayatın acı olan her şeyinden uzaklaşabildiğin bir sığınaktır, güvendir. Bir arkadaşın açtığı yol da yürümek ve inanmaktır.

Onlarca tanım, yorumu bizlere ulaştıran siz, Öykümen Edebiyat okurlarına teşekkür ederiz.

Sıradaki sayımız için okurlarımıza duyurulur. Orhan Pamuk'un “Yeni Hayat” romanında dediği gibi: “*Bir kitap okudum, dünyam değişti.*”

Sizlere soruyorum: “**Bir kitap okudum, dünyam değişti diyebildiğiniz eser, eserler var mıdır; varsa bu değişimin nedenleri ve siz de uyandırdığı hisler nelerdir?**” Cevaplarınızı bizlere “oykumenedebiyat@gmail.com” adresinden gönderebilirsiniz.

Öykümen Edebiyat ile esen kalın, şimdiden teşekkür ederiz.

ÖYKÜMEN

kütüphane

HAZIRLAYAN: EZGİ DALAN

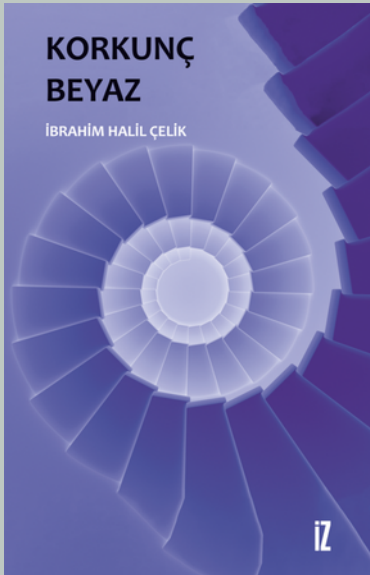
ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Korkunç Beyaz, İbrahim Halil Çelik,
İz Yayıncılık, 2021, Öykü

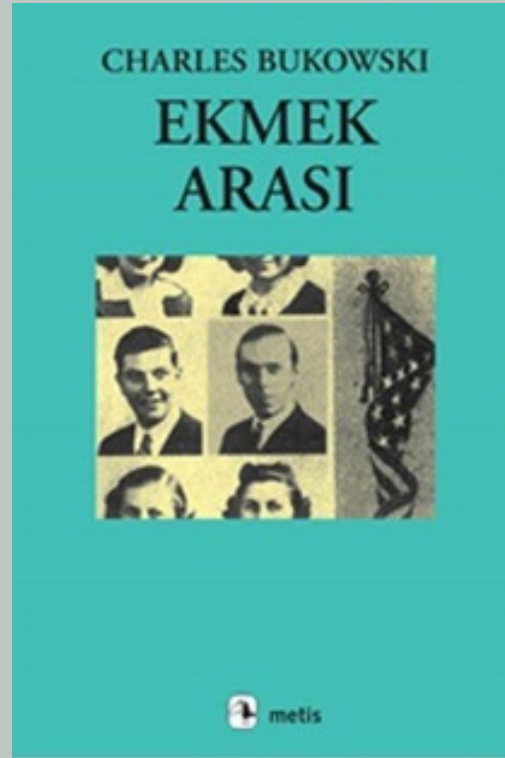
İbrahim Halil Çelik, daha ilk kitabında, dile ve kurguya hakimiyetiyle okuru hikayesine bağlıyor. Kıvrak, kısa, hızlı, kuşatıcı bir üslubu var. Birkaç fırça darbesiyle karşımıza hüznü, çarpıcı bir portre çıkartmasını biliyor. İlk cümleden son cümleye kadar bizi metnin harareti içinde tutuyor. Söz iktisadını önemsiyor. Ayrıca muhafazakar edebiyatın girmekte zorlandığı “netameli”, “riskli” alanlara doğru açıyor kalemini. Bir hayat kadınının geçmişiyile ve yanlışlarıyla yüzleşmesinden barmen olmak isteyen delikanlıya kadar, hayatın kirine, pasına bulaşmış kahramanları öykünün malzemesi yapmaktan çekinmiyor. Korkunç Beyaz; dili, kurgusu ve içeriğiyle öykü okurunun ilgisini fazlasıyla hak ediyor.

-Abdullah Harmancı

Ekmek Arası, Charles Bukowski,
Çev.: Avi Pardo, Metis Yayınları,
2020, Öykü

"İlgi duymuyordum. Hiçbir şeye ilgi duymuyordum. Nasıl kaçabileceğime dair hiç fikrim yoktu. Diğerleri yaşamdan tat alıyorlardı hiç olmazsa. Benim anlamadığım bir şeyi anlamışlardı sanki. Bende bir eksiklik vardı belki de. Mümkündü. Sık sık aşağılık duygusuna kapılırdım. Onlardan uzak olmak istiyordum. Gidecek yerim yoktu ama. İntihar? Tanrım, çaba gerektiriyordu. Beş yıl uyumak istiyordum ama izin vermezlerdi."

***Belki Bir Gün Uçarız, Aylin Balboa,
İletişim Yayınları, 2017, Roman***

O ağacın altında uzanmaya devam ettim. Yıldızlar aslında nedir size söyleyeyim: Yıldızlar, acıdan delirmiş insanların gökyüzüne sıktıkları kurşunların açtığı deliklerdir. Bilim adamları sürekli yenilerini keşfettiklerini söylüyorlar. Bunda şaşılacak bir şey yok. Yukarısı bir gün dümdüz olacak.

Şehir içinde dünya turu, kalbin içinde kapı zili, aklın içinde sergüzeştler... Kutu gibi evler, ebesinin örekesine çıkan sokaklar, yeteri kadar ölmüş insanlar. Dünya yalan, hatta adaletin bu mu ulan? Benim abim şampiyon!

"Hayat, kitapta durduğu gibi dursaydı be Allahım."

Belki Bir Gün uçarız, yeknesaklığa celalleniyo, huzursuz, şedit ve enerjik... Yeni bir yazarın ilk kitabı...

Aylin Balboa,deşeliyo, haykırıyor, söyleniyor... Şah damarı atıyor tıp tıp, sokak taşıyor yanında

ÖYKÜMEN

söz lük

HAZIRLAYAN: KEVSER ÖZDAMAR

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

İNKILÂP

“İnkılâplar onları yapan büyük insanların elinden çıkıp da küçük insanların ellerine düşünce bütün tılsımlarını kaybederler.”

“Dil İnkılâbımızın gaayesi, Türkçe'yi çağdaş medeniyetlerin her hareketini ifâde edebilir, zengin ve millî bir dil olarak geliştirmekti. Bu hareket, hiç şüphesiz Türkiye Türkçe'sinin millî karakterine ve millî güzelliğine uygun bir bilgi ve anlayışla yapılacaktı. Fakat bu inkılâbı, daha ilk anda büyük bir tâlihsizlik kucakladı.”

“...Dil İnkılâbı'nın bizzat Atatürk tarafından vaz'edilen ve yıllar sonra tekîd ettirilen ana nizamnâme ve gaayesine, sonradan def'alarca ihânet edilmiştir.”

Türkçe'nin Sırları, Nihad Sâmî Banarlı, Kubbealtı Neşriyat

ELEŞTİRİ

“Evet, doğru söylüyor Kemal Bek, Türk eleştirisindeki en önemli eksiklik eleştirinin eleştirisi...”

–Memet Fuat

“Eleştirimizin kendi yarattığı değer ve düşünce emperyalizminden kurtulup bağımsızlığa yönelmesini ve kuramlar dünyasına katkılar yapmasını özlemek hakkımız değil mi?”

– Talat Sait Halman

“Bir değer karmaşası içindeyiz bugün: Kim değerli, kim değil, belli değil. [...] Eleştiri zenginleştirici bir işlevi küçümser gibi. Tersine yönetmek istiyor onu. Hilmi Yavuz'a göre Yaşar Kemal her şeydir, Kemal Tahir sıfır. Muzaffer Buyrukçu için Kemal Tahir her şeydir, Yaşar Kemal sıfır; Asım Bezirci'ye göre H. İzzettin Dinemo heptir, Melih Cevdet hiç; Memet Fuat için Fûruzan önemli yazardır, Muzaffer Buyrukçu yazar bile değil.”

–Cemal Süreya

“En büyük mutluluk, eksiklerin giderilmesi ve yanlışların düzeltilmesidir.”

–Zehra İpşiroğlu

Gürsel Aytaç, Edebiyat Eleştirisine Eleştirel Bir Bakış, Doğu Batı Yayınları

edebiyat eleştirisine
eleştirel bir bakış

gürsel aytaç

DOĞUBAT

Boykot silahtır!

GAZZE'YE
DESTEK VER.

Faydalı olacağını düşündüğümüz birkaç internet sitesi ve sosyal medya hesabı bırakıyoruz.

Bilinçli Tüketim Hareketi

www.bilinclituketim.com

[instagram.com/bilinclituketimcom](https://www.instagram.com/bilinclituketimcom)

twitter.com/bilincli_tuket

FİLİSTİN
İNİSİYATIFI

BOYKOTREHBERİ

www.boykotrehberi.com/

[instagram.com/boykotrehbericom/](https://www.instagram.com/boykotrehbericom/)

twitter.com/BoykotRehberi

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

**Tek kuruş bile
soykırırma
finanstır.**

ISRARLABOYKOT

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ